

Forkynnelse i vår tid

Anfin Skaaheim (redaktør)

Normisjon 2008

Forord

HVA VI VIL

Dette er en bok om hva det vi si å forkynne Guds ord. Det handler om hva det bibelske budskapet er, hva det betyr for mennesker som hører det og hvordan det på best mulig måte kan formidles til mennesker i dag.

Vi er en gruppe som fikk i oppdrag å se på forkynnelsen i Normisjon og utforme en strategi for hvordan vi kan styrke forkynnelsen av Guds ord, gjøre den bedre tilgjengelig og få den bedre integrert i det arbeidet vår organisasjon driver for å nå mennesker med det glade budskap for barn og voksne, for unge og eldre, i vårt eget land og mellom folkeslagene. Særlig skulle vi legge vekt på hvordan forkynnelsen kan føre til liv og tjeneste for misjonens sak, ikke minst når det gjelder givertjeneste og bruk av nådegavene i våre foreninger, forsamlinger og menigheter.

Denne boka ett av resultatene av dette arbeidet. Vi ønsker å gi både prinsipiell og praktisk hjelp til forkynnelse, slik at stadig flere i vår sammenheng kan se betydningen av arbeid med forkynnelsen og få frimodighet til å være med på formidlingen av evangeliet ut fra de muligheter og forutsetninger den enkelte har. Det handler om å trenge dypere inn i det bibelske budskap og om arbeidet med former og opplegg for forkynnelse som når mennesker i forskjellig alder og livssituasjon.

Vi vil på denne måten gi hjelp som kan komme til nytte både for dem som selv står i forkynnertjeneste og dem som på forskjellig måte har ansvar for å legge til rette for at det budskap vi har, blir presentert i en form og setting som fungerer overfor dem vi vil nå. Derfor håper vi at denne boken blir brukt i forskjellige sammenhenger i vårt arbeid som en hjelp til å virkeliggjøre vår visjon ut fra det kall vi har som Normisjon.

Vi har gjort dette ved å gjennomgå hvilken rolle forkynnelsen har hatt i vårt arbeid gjennom tidene og hvilke endringer som har skapt de utfordringer vi i dag står overfor. Vi prøver å sette søkelyset på hvilken retning arbeidet vårt skal ha ut fra dette og hvilke prioriteringer som gir, samtidig som vi peker på hvilken visjon som alltid skal prege vårt arbeid med forkynnelsen. Vi trekker særlig fram forkynnelse for barn og unge, noe som utgjør en helt avgjørende viktig del av vårt arbeid. Tit slutt har vi gitt en oversikt over hvilket hjelpestoff som er tilgjengelig og prøver å gi en del praktisk hjelp til temavalg og opplegg for arbeidet.

Vårt ønske er at dette kan bringe oss videre i det oppdraget vi har slik at stadig flere kan få møte et utfordrende budskap til tro, liv og tjeneste.

De som har utgjort denne arbeidsgruppa er: Eli Tveitane, Modgunn Brynjelsen, Arne Inge Vålandsmyr, Knut Tveitereid og Anfin Skaaheim. I tillegg har en rekke personer blitt konsultert i og utenfor Normisjon.

Oslo, august 2008

Anfin Skaaheim

Innholdsfortegnelse

Forord:	Hva vi vil	Side 2
Innholdsfortegnelse		Side 3
Kapittel 1:	Forkynnelse før og nå	Side 4
Kapittel 2:	Visjoner for forkynnelsen	Side 9
Kapittel 3:	Retning og prioriteringer	Side 11
Kapittel 4:	Forkynneren – budskapet – tilhøreren	Side 25
Kapittel 5:	Forkynnelse for barn	Side 32
Kapittel 6:	Ungdomsforkynnelse	Side 35
Kapittel 7:	Praktisk hjelp	Side 40

Kapittel 1

FORKYNNELSE FØR OG NÅ

Forkynnelsen som hovedoppgave

Forkynnelse er det sentrale og overordnede i vårt arbeid. Vi er kalt til å formidle det glade budskap til alle folkeslag og til alle mennesker til frelse og nytt liv. Det gjør vi i tro på at Jesus er eneste vei til frelse og at det er bare i tro på ham og hans frelsesverk vi kan få et rett forhold til Gud. Men dette står vi midt i det den kristne kirke har fått som oppdrag i denne verden.

Dette oppdraget er basert på at Gud har åpenbart seg og sin vilje i denne verden gjennom sitt ord. Det er Ordet som er utgangspunktet og innholdet i alt vi skal formidle. Troskap mot Ordet slik vi møter det i Bibelen, er derfor det helt fundamentale i vår holdning til denne tjeneste som vi er kalt til. Og vilje til å formidle det slik at det når frem til mennesker på en trosskapende og livsforandrende måte, er derfor avgjørende viktig. Det innebærer også en klar og tydelig prioritering av det som er med å formidle budskapet til stadig nye mennesker.

Det var også denne visjonen og viktigheten av formidling av budskapet som skapte de bevegelsene som i dag utgjør Normisjon. De første bibelbudene som gav seg på vandring til bygd og by med budskapet, hadde ingen autorisasjon ut over det kallet de opplevde og den nød de følte på når det gjelder å nå de unådde med et vekkende og fornyende budskap. Motivasjonen og frimodigheten hentet de fra det bibelske budskapet som de selv hadde møtt. De formidlet videre det de selv hadde fått, uansett om de hadde en formell kirkelig godkjenning eller ikke. Det betyr ikke at det de gjorde, var ukirkelig. Tvert imot, de formidlet det mest kirkelige av alt, nemlig det som både konstituerer kirken og som er innholdet i kirkens oppdrag i verden. Så ble da også dette arbeidet etter hvert organisert som en legitim og naturlig del av vår kirkes arbeid.

Det samme gjelder vårt ytre misjonsarbeid. Det er en kjent sak at våre første misjonærer ikke hadde noen formell legitimering fra noen kirkelig instans, annet enn et brennende ønske om å nå mennesker i andre land som ennå ikke hatt fått det glade budskap. Motivasjonen og frimodigheten ble også her hentet fra deres eget møte med budskapet. Fordi Kristi kjærlighet tvinger oss, er vi sendebud i Kristi sted og vil formidle budskapet som forliket oss med Gud, for å si det med Paulus (2. Kor 5,14-20). I dag er dette ytre misjonsarbeidet i den grad blitt formelt kirkelig legitimert at så å si alt dette arbeid i vår kirke drives av friville kristelige organisasjoner med noe av det samme utspring.

Det er dette vi skal kjennes på i dag også som bevegelse. Det handler om at vi er klar over hva som er en rett bibelsk forståelse av budskapet, der vi avviser alt som forneker eller forkludrer det. Videre handler det om å være maksimalt opptatt med hvem vi skal nå og hvordan vi skal nå dem. Det er ikke noe hjelp i å ha et rett og godt budskap, dersom det ikke når frem til dem som skal få det. Dette stiller krav om hvordan vi som bevegelse driver arbeidet og hva vi prioriterer av arbeid og tiltak. Det må gjenspeiles i alt det vi gjør.

Vår forkynnertradisjon

Våre åndelige røtter går tilbake til pietismen med dens vekt på forkynnelse som vekker personlig kristent liv og gir retningslinjer for det å leve som kristen. I pietismens spor fulgte både diakonal satsing, skolevirksomhet, misjon og bibelspredning. Alt var preget av at virksomheten skulle vekke personlig tro og etterfølgelse av Jesus Kristus.

På denne bakgrunnen må også Hauge-vekkelsen forstås. Det var en personlig åndelig opplevelse som gav impulsen til den mest gjennomgripende vekkelse og åndelig fornyelse som har skjedd i Norge, en vekkelse som startet en fornyelse i landet både sosialt, kulturelt, økonomisk og politisk. Her stod forkynnelsen av et vekkende bibelsk budskap i sentrum og virkningene var enorme. I løpet av få år fantes det over 100 000 haugianere rundt om i landet, og Hauges bøker med bibelsk forkynnelse ble trykt og distribuert i et antall på 250 000.

De vekkelser som fulgte og det arbeid som på grunn av disse ble etablert gjennom de kristelige organisasjonene ut over på 1800-tallet, var en direkte frukt av Hauge-vekkelsen, og de bar med seg de samme elementene med vekt på forkynnelse til vekkelse, omvendelse, helliggjørelse og tjeneste. De kom nye åndelige impulser til, ikke minst gjennom rosenianismen, som førte til en utfordrende forkynnelse som ble kombinert med et frigjørende budskap om den frie nåde som skapte frelsesvisshet og frelsesfryd. Dette førte igjen til stor misjonsiver, for både indre- og ytre misjon. Samtidig skapte denne forkynnelse vennsamfunn som også ble utgangspunkter for offensiv diakonal satsing og skolevirksomhet.

Sentralt i dette stod en forkynnelse som i den første tid i stor grad skjedde gjennom den ”broderlige samtale”. Etter hvert som bedehusene ble bygd rundt om i de fleste skolekretsene over hele landet, ble virksomheten mer formelt etablert og forkynnelsen ble mer og mer en formidling fra talestolen i møter som etter hvert fikk en stadig fastere form. Det var primært ut fra dette de store vekkelsene brøt fram og omskapte i stor grad hele kirkebildet. Det lyktes å kanalisere i overveiende grad disse vekkelsesstrømmene innen vår kirke, og dette forklarer noe av hvorfor vi har et så sterkt etablert lekmannsarbeid som en integrert del av vår kirkes arbeid.

Når det gjelder forkynnelsens **preg**, er en del alt sagt i det foregående. Det var en klar luthersk preget lov- og evangelieforkynnelse. Loven skal forkynnes slik at mennesker kan forstå seg fortaapt under Guds dom over synd, og evangeliet skal forkynnes slik at mennesker kan settes fri i troen på nåden i Jesus Kristus. Forkynnelsen skulle skape syndenød og frelsesjubel.

Likevel kunne forkynnelsen få et noe lovisk preg. Det å vende om ble ofte aksentuert slik at en skulle vende seg bort fra aktiviteter som hører denne verden til, noe som ble konkretisert på en måte som førte til at en lett ble bundet til ytre menneskelige bud. Styrken og svakheten lå på det til dels sterke subjektive preg som forkynnelsen hadde når den utfordret til omvendelse og troens lydighet.

I hovedsak var denne forkynnelsen bibelsk basert og førte til tro og livsforandring med store virkninger for svært mange mennesker. Virkningene av denne forkynnelsen og denne virksomheten merker vi i vårt arbeid den dag i dag og vi kan se de store velsignelser dette har ført med seg.

Når det gjelder forkynnelsens **sted**, er det viktig å understreke at dette begynte rundt om i hjemmene, og hadde derfor en varm, nær og uformell ramme. Dette åpnet for nådegavenes utfoldelse og et åndelig lederskap som i stor grad voks frem lokalt.

I stor grad lyktes de å ta dette med seg inni bedehusene etter hvert som de kom til. Dette forandret i noen grad forkynnelse form og den ble satt inn i en mer formell og etter hvert profesjonell ramme. Det uheldige ved en slik utvikling ble til en viss grad balansert opp av at virksomheten på bedehusene i økende grad ble variert. Forkjellige møteformer kom til, ikke minst på grunn av et voksende barn- og ungdomsarbeid, som krevde nye former for formidling av budskapet og en virksomhet som skulle tilpasses tilhørers situasjon og åndelig ståsted.

Siden har nye arenaer for forkynnelse kommet til. Den økende innsats på det diakonale område brakte forkynnelse utenfor bedehusets vegger og gav nye utfordringer når det gjelder å nå mennesker som ellers ikke innfant seg på noe bedehus eller i kirker. I tillegg kommer de utfordringer som den sterke skolesatsingen første med seg overfor ungdom som i stor grad søkte disse skolene fordi de var gode lærestedene og ikke fordi de var kristne skoler. Senere kom leirstedene som også skapte nye arenaer for forkynnelse. Nevnes må også at formidlingen av budskapet i stor grad har blitt utfordret gjennom evangeliseringsarbeid drevet av team av forskjellig karakter.

Forkynnelse **form** bar preg av stedet den foregikk på, nemlig på bedehusene, og virksomheten der førte til at forkynnelse ble noe som foregikk på plattformen. Det voks frem en yrkesgruppe med betegnelsen ”forkynnere” eller ”emissærer”. Det å ha enetale med utlegging av Skriften, bestemte i stor grad formen. Dette ble likevel supplert av personlige vitnesbyrd og den åndelige samtale, og dette hindret i stor grad at formidlingen ble ensidig enetale.

Formen ble også bestemt av forventningene til hva som skulle skje på møtene. Den ble utfordrende og delvis appellativ i formen. Derfor ble det vekkesforkynnelse og de møteformer som gir seg av den, som i stor grad fikk dominere. Dette kunne bli noe ensidig, og fanget ikke opp den situasjonen som gav seg ut fra et økende barne- og ungdomsarbeid. Forkynnelse på skoler og institusjoner fikk etter hvert sin form tilpasser mennesker som ikke hørte med i et kristelig miljø. Vi fikk også en økende gruppe unge mennesker som hadde vokst opp i bedehusmiljøet og hadde bevart sin barnetro. Omvendelsesforkynnelse måtte av teologiske og sjelsørgiske grunner tilpasse seg dette.

Spørsmålet vi må stille oss, er hva som har skjedd siden den første tiden og hvilke endringer som vi ser har skjedd frem til i dag, og som dermed utfordrer oss i dagens situasjon.

Endringer som har utfordret forkynnelse

Etter andre verdenskrig har vi sett store endringer i virksomheten på bedehusene og ellers i vårt arbeid. Dette har også hatt stor innvirkning på forkynnelse. Vi fikk etter hvert forkynnelse barn og barnebarn, slike som voks opp med en kristen tro som gradvis gikk over fra barnetro til voksentro uten ytre omvendelsesmarkeringer. Dette kom som før nevnt av et voksende barne- og ungdomsarbeid. Det oppstod etter hvert et økende behov for en positiv veiledning til et kristent liv.

Delvis på grunn av dette kom det en endring av møtekulturen med nye samværsformer og dermed forkynnerformer. Vi fikk endringer pga samfunnsutviklingen når det gjelder familieliv, kommunikasjoner, skolesystem, arbeidsliv og underholdning. Vi må også nevne de

endringer som skjedde i den offisielle kirke og som stilte de frivillige organisasjonene overfor nye utfordringer.

Ikke minst har Olaf Ågedal ved Diakonhjemmets høyskole belyst dette på en utmerket måte i sitt forskningsarbeid, der han belyser endringene i bedehuskulturen de siste 30 årene.

Den første endring vi kan nevne er overgangen **fra omvendelse til oppdragelse**. Vi har nevnt vekkelsens barn og barnebarn som i dette sterke kristne miljøet ble bevart i sin barnetro og som ikke hadde en markant omvendelsesopplevelse, som var døpt og som levde opp med den tro de var døpt til. Hva var nå kriteriet på at de var omvendt og hadde en levende og frelsende tro? Dette aktualiserte spørsmålet om frelsesvisshet og om hvordan den kunne baseres i det objektive frelsesgrunnlaget i Kristus. Videre utfordret det forkynnelsen når det gjelder å gå gjennom en bevisstgjøringsprosess og en avklaring på hva det vil si å leve som en kristen og hva de sanne kjennetegn på et kristent liv er.

Dette førte til en forskyvning i forkynnelsen **fra frelse til livsførsel**. Det økende behovet for å gi veiledning til kristent liv og vekst i helliggjørelse, førte til en forskyvning når det gjelder vektleggingen i forkynnelsen. En måtte definere kristen livsstil på en positiv måte, og ikke bare vise til adiaforaspørsmål. Møtene måtte i større grad siktes inn på å hjelpe dem videre som alt var kristne.

Dette førte med seg **endringer i møtekulturen**. Galleriet med sin symbolfunksjon i vekkelsestider, ble mer og mer borte fra bedehusene. Møtene ble mer til innvortes bruk i foreningene og forsamlingene. Vekten ble mer lagt på læreforkynnelse og veiledning. Møtene ble også mer innrettet på forskjellige aldergrupper og kategorier, med de følger dette fikk for forkynnelsen, særlig overfor barn og unge.

Vi må også her nevne de endringer som vi fikk **på grunn av samfunnsutviklingen**. De har kommet store endringer når det gjelder familieliv, noe som skaper behov for endringer når det gjelder møteformer og forkynnerformer. Det samme gjelder endringer når det gjelder endringer i skolesystemet, kommunikasjoner, reiseaktiviteter, arbeidsliv og underholdning. Dette må tas hensyn til både når det gjelder møteformer og hva en legger vekt på i forkynnelse og veiledning.

Organisasjonenes forhold til **utviklingen innen den offisielle kirke** bør også nevnes. Det handler både om at en i offisiell kirkelig sammenheng driver med virksomheter som i stor grad er parallelle til de organisasjonene tradisjonelt har stått for alene. Videre utfordrer den teologiske utviklingen i kirken i retning av stadig mer pluralisme vår forkynnelse når det gjelder å ta stilling til og gi veiledning i de mange trossmessige og etiske spørsmål som er aktuelle i tiden.

Hva disse utfordringene konkret innebærer

Disse endringene innebærer en utfordring når det gjelder **samværsformer** med følger for forkynnelsen. De må i stadig større grad tilpasses de som vi vil nå, og vi må sørge for at formene ikke betyr en fremmedkultur for dem vi vil formidle noe til. Dette innebærer stadig gjennomtenkning av hva som bygger ned dørstokken til våre samvær og som skaper en god og inkluderende atmosfære som åpner for budskapet.

Dette utfordrer oss videre når det gjelder **måten å kommunisere på**. Det stilles stadig nye krav til hvordan budskapet skal formidles. Her må den tradisjonelle muntlige formen suppleres med mer visuelle former for formidling. Den pedagogiske siden må vies større oppmerksomhet, og det stilles stadig større krav til bevissthet på hva en vil oppnå gjennom forkynnelsen. En må også gjøre mer for å inkludere den enkelte tilhører i det som skjer ved formidlingen.

Dette henger også sammen med **nye livssituasjoner** som tilhørerne befinner seg i. Hos dem som skal stå for formidlingen, er det et stort behov for å være stadig mer bevisst på å nå tilhørerne der de er. Det krever kunnskap om livssituasjonen moderne mennesker er i når det gjelder de forskjellige faser i livet, og evne til å sette seg inn i dette på en måte som gjør forkynnelsen relevant.

I denne sammenhenger er det også viktig å være opptatt av de nye livssynstrender som gjør seg gjeldende, og som er en utfordring når det gjelder tro, tenkning og kristent liv. I en tid med vekt på det individuelle og subjektive/opplevelsesmessige, vil det raskt oppstå holdninger som bryter med bibelsk tenkning både på det trossmessige og etiske område. Dette må forkynnelsen ta hensyn til både når det gjelder vinkling og vektlegging i formidlingen.

Vi må også nevne de endringer som har skjedd når det gjelder **situasjonen til ansatt og frivillige ansatte**. Spørsmålet er hva vi må ta hensyn til når det gjelder rekruttering av forkynnere, skolering av disse og oppfølging av den enkelte. Her er det nemlig nevnt en rekke ting som utfordrer på en eller annen måte de som står i forkynnertjeneste, og en del av dette kan en ikke vente at den enkelte kan gjøre så mye med uten hjelp.

Videre vil forhold som har med familieliv, arbeidsliv og utviklingen i samfunnet for øvrig å gjøre, føre til at forkynnerens rolle i stor grad er under endring. Det blir i økende grad behov for forkynnere som har lokal tilknytning og som kan stå over tid i samme området for å være med å utvikle våre fellesskap på en god måte i forhold til våre visjoner og mål.

I **den internasjonale sammenhengen** er det også grunn til å sette søkelyset på hvordan våre medarbeidere skoles til sin tjeneste når det gjelder formidlingen av budskapet inn i fremmede kulturer som i stor grad er i endring. Det gjelder også de store endringer som skjer når det gjelder misjonærrollen, siden mye av den tradisjonelle misjonsvirksomheten mange steder ikke lenger er mulig å føre videre. Misjonærer er ikke først og fremst misjonspresten som går inn i en tradisjonell forkynner- og presterolle ute, men en fagperson på andre områder, og som samtidig skal være i stand til å formidle evangeliet inn i hverdagssituasjoner og i samarbeid med nasjonale medarbeidere, frivillige som lønnede.

Kapittel 2

VISJONER FOR FORKYNNELSEN

Vi ønsker oss en forkynnelse som treffer, skaper og rekrutterer.

Forkynnelse som treffer.

Vi ønsker oss forkynnere som er gode til å se utfordringene i den tid vil lever i. Vi ønsker oss forkynnere som klarer å leve i nærkontakt med den kulturen de er plassert i, og som forkynner det gode budskapet på en presis og livsnær måte inn i sine omgivelser.

For å gjøre dette mener vi at vi trenger å ta i bruk hele Bibelens budskap. Det er budskapet om at:

- Vi er skapt og villet inn i denne verden av en stor og kreativ Gud som har en plan med vårt liv og våre evner og som overlater ansvaret for denne verden til oss mennesker.
- Vi har en nådig og nær hyrde å følge. Det er den hyrde som har demonstrert sin trofasthet ved å ofre seg selv, og som har demonstrert denne makt ved å knuse døden. Dette gjorde han for å føre alle mennesker til tro på Kristus og til fellesskap med ham.
- Vi har fått en Talsmann som alltid skaper liv, som alltid utfordrer, fornyer, utrufter og trøster, og som bryr seg om vår egen åndelige utvikling. Han vil skape fellesskap blant oss som preges av den Ånden gir og de tjenester han vil utruste oss til.

Forkynnelse som skaper

Guds ord skaper suverent det den selv vil. Forkynnelse som frimodig åpner Guds ord, formidler det Ordet gjør. Forkynnelse som bortforklarer eller dekker til Guds ord, har ikke denne virkningen. Vi ønsker oss frimodighet på Guds ords vegne.

Her mener vi det er viktig med forkynnerens rolle. Vi trenger forkynnere som selv er grepet av Ordet og på den måten er grepet av Gud selv. Vi trenger forkynnere som kan vitne om forandring og frihet, og som gjennom forkynnelsen viser at det vil noe med det de sier, som vet hva de vil si og som sier det.

Derfor er forkynnerens intensjon med forkynnelsen avgjørende viktig. Gud vil alltid noe med det han sier i sitt ord. Han ønsker å se mennesker utfordret til omvendelse, til nytt liv og tjeneste for sine medmennesker og til innsats for Guds rike. Dette må også prege forkynnelsen dersom den skal formidle det Gud har på hjertet.

Forkynnelse som rekrutterer.

Målet for forkynnelsen skal være at mennesker skal bli frelst, finne sin plass i et kristent fellesskap og bli satt i stand til å være med på å fremme Guds rike. Derfor skal det forkynnes til omvendelse, oppbyggelse, etterfølgelse og trøst. Den skal også ha som sikte å fremskaffe nye forkynnere. Derfor ønsker vi oss forkynnere som utløser forkynnergave hos andre, og som kan være med på å lede dem frem til frimodig tjeneste.

Vi ønsker å se at stadig flere ubetalte, lokale forkynnere kommer inn i tjeneste og går inn i et forpliktende arbeid med formidling av Ordet.

Vi ønsker oss en forkynnelse som er lett å forstå, som kan huskes og gjenta. Det skal legges vekt på bilder, fortellinger og eksempler som er lett å ta med seg videre og gjenfortelle, enten fra en talerstol eller over et kafébord.

Vi ønsker at rammene blir lagt til rette for dette lokalt. Vi må utrydde forestillingen om at ”det ikke finnes forkynnere i våre sammenhenger. Vi tror at Gud gir oss alle ting etter som vi trenger, og at det finnes talenter og lyst til forkynnelse i alle våre sammenhenger.

Vi ønsker å frimodiggjøre enhver kristen til den vitnetjeneste vi alle har.

Kapittel 3

RETNING OG PRIORITERINGER

Normisjon har tegnet en visjon for hva vi ser Gud vil i dag inn i vår tid og i våre sammenhenger. Forkynnelsen i Normisjon må vi se på i forhold til dette. Derfor er det viktig at de som har forkynnertjeneste, virker sammen med andre medarbeidere for å oppnå det vi tror Gud kaller oss til.

Å ARBEIDE PLANMESSIG LOKALT

Behovet for fornyelse

Normisjons visjon skal realiseres i møte med dagens mennesker, ikke gårdagens. Det er opp til lokale ledere på det enkelte sted å bruke visjonen for å finne ut hva dette betyr inn i den lokale sammenheng de står i. I en slik prosess kommer forkynneren og forkynnelsen inn når det gjelder å formidle visjonen og undervise om bibelske prinsipper for bygging av levende og virkende fellesskap. I dette inngår arbeid med en klar plan for forkynnelsen og personlig veiledning for dem som skal stå i arbeidet.

I denne fasen når en arbeider med å bygge om et godt fellesskap, kan det være nyttig å bruke regionsarbeidere som kan dele erfaringer ut fra arbeidet på andre steder der de har lyktes med tiltak i arbeidet med å styrke og vitalisere arbeidet. Dette kan være til hjelp når det er tale om å tenke ”store tanker” om hva som kan skje i ens egen sammenheng. Det kan selvsagt også finnes ressurspersoner i lokalmiljøet utenfor ens egen sammenheng som kan brukes i dette inspirasjonsarbeidet.

Det er mange som kjenner på at en er så få og at det ikke nytter å gjøre noe nytt i ens egen sammenheng. Nå viser erfaringer fra flere steder at det ikke trengs så mange for å skape noe nytt i et kristent fellesskap. Det viktige er at det er noen som vil noe og som er villig til å tenke nytt og gjøre noe nytt. Det trengs mennesker som vil bruke tid og krefter på å få til noe, som er villig til å prøve og feile og som hele tiden kan se etter hva som lykkes. Vi vet jo at alt som er stort og flott i kristent arbeid har begynt i det små. Det kan være flere ulike mennesker som ser behovet for nytenkning og nye tiltak. Det er viktig at disse møtes for å se på mulighetene og finne frem til ubrukte ressurser.

Nå kan utgangspunktet for å ønske noe nytt i arbeidet, være forskjellig. Noen har flyttet til stedet og ikke funnet det kristne fellesskapet de ønsker og trenger. Andre kan være frustrert over det fellesskap som eksisterer og ønsker en forandring av den grunn. Andre steder kan grunnen være at en er glad for det som er, og samtidig ser at det er muligheter for så mye mer.

Visjon for det lokale arbeidet

I følge vår visjon er det lokale fellesskapet basisen for vår misjonsvirksomhet. Fellesskapene har en hensikt ut fra sin visjon, og Normisjon har en struktur og en bemanning som skal hjelpe våre fellesskap til å virkeliggjøre følgende bibelske anliggende: ”Fellesskapet er basis for forkynnelsen av kallet, utrustning, disippelskap og utsending med evangeliet. Å bygge fellesskap er både et bibelsk og strategisk anliggende. Vårt mål er levende, misjonerende fellesskap som fungerer som Jesu munn, hender og føtter i de enkelte lokalsamfunn, samtidig

som disse må ta ansvar for oppdraget som går ut på å krysse grenser og gå ut med evangeliet” (Henvisning).

I det lokale arbeidet med å bygge fellesskap kan det være interessant å se hva som gjøres andre steder på dette området for å lære av det. Det er likevel viktig å være klar over at ikke alt kan overføres fra et sted til et annet. Det er store variasjoner i vårt land når det gjelder kristent arbeid ut fra lokale forhold, og derfor er det ikke alltid tjenlig å kopiere noe som skjer på et annet sted. Derimot kan vi hente stor inspirasjon og ideer som kan brukes i ens egen sammenheng. Noen av Normisjons verdier er ”mangfold og kreativitet”. Det signaliserer at vi ønsker å ha stor fleksibilitet når det gjelder organisering og arbeidsformer og at vi vil gi rom for en stor variasjon av tiltak. Forutsetningen er hele tiden at det som skjer, er i tråd med det bibelske grunnlaget for arbeidet og den visjon som skal prege alt vi gjør.

Det som skal prege alt vårt arbeid

Den visjonen vi har, er formet ut fra den fusjon som har funnet sted av indre og ytre misjon. Dette ble i denne prosessen begrunnet i behovet for en helhetstenkning med utgangspunkt i Apg 1,8: ”Men dere skal få kraft når den Hellige Ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner både i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og like til jordens ender”. Vårt Jerusalem er det som er geografisk nært i en kjent kultur, altså vårt nærmiljø blant etniske normenn. Judea er det som er geografisk noe fjernere, men kulturelt nært, nemlig arbeid i andre deler av vårt land. Samaria er det som er geografisk forholdsvis nært, men kulturelt fjernt, nemlig våre nye landsmenn med en annen kultur og religion. Jordens ender er beskrivelse av det som er geografisk og kulturelt fjernt, nemlig misjon internasjonalt.

Alle kan ikke være alle steder. Likevel skal vi i det arbeidet vi står i her hjemme, ha et internasjonalt perspektiv og engasjement. Den gjensidige kontakt, samarbeid og forbønn mellom det lokale arbeidet og det internasjonale er til berikelse for begge parter. Det guddommelige prinsippet med å dele ligger til grunn for den velsignelsen som kommer ut av dette. Formuleringen ”vi skal være Jesu munn, hender og føtter” signaliserer noe viktig for vårt arbeid. Selv om forkynnelse av Guds ord er det sentrale, må det følges av omsorg, fellesskap og gode gjerninger, skal vi følge Jesu eksempel og forkynnelse. Dette gjelder både innad i våre fellesskap og utad til andre.

Spørsmål: Kan jeg identifisere meg med Normisjons visjon? Er dette noe jeg går for og vil satse på?

Internasjonalt arbeid

Målet for et lokale arbeidet i fellesskapene er at nye gjennom dette blir kristne, får opplæring og blir utrustet til funksjon i misjonsarbeidet. Det betyr at fellesskapene skal fungere på en evangeliserende og misjonerende måte gjennom dem som er med. Fellesskap må bygges opp over tid, for det står vanligvis ikke et visst antall mennesker klar til å starte opp fra første dag. Det kan være aktuelt å starte opp med noen få mennesker som deler Normisjons visjon og som har fokus på fellesskapsbyggende arbeid der misjonsengasjementet er en naturlig og sentral del.

Det kan også være en gruppe mennesker som ønsker å gå sammen for å støtte en utsending i misjonsarbeidet fra deres sammenheng. Dette kan være et godt utgangspunkt for et fellesskap.

Hva som slik sett blir det lokale fellesskaps visjon og mål kan bli en kryssning mellom lokale behov, lokale ressurser og Normisjons fellesvisjon.

Ut fra Normisjons visjon ser vi at det lokale og det internasjonale er vevd sammen, enten det dreier seg om innvandrerarbeid, Europa-misjon eller misjon i andre verdensdeler. Dette bør få en del praktiske konsekvenser sett ut fra det lokale arbeidet:

- Alle internasjonale utsendinger og aktiviteter skal ha en lokale forankring. Dette betyr at støttegrupper, sendeforsamlinger/fellesskap/menigheter kan gi inspirasjon og støtte til sine utsendinger og kan bli oppdatert og være medaktører i det internasjonale arbeidet. Dette kan skje uten at samarbeidskirker kjenner seg overkjørt.
- All lokal aktivitet både i Norge og i samarbeidskirkene skal ha et internasjonalt preg, slik at det Normisjon gjør internasjonalt, kan føre til inspirasjon og økt misjonsengasjement i fellesskapene hjemme.
- Det må legges til rette for utveksling av personell. Det kan bety at for eksempel bibelskolelærere kan utveksles der samarbeidskirkene har skoler som passer til dette, eller at forsamlinger sender representanter for kortere eller lengre tid på oppdrag. Det kan også legges opp til en gjensidig bønnekontakt.
- Forsamlinger og andre fellesskap må i større grad ta ansvaret direkte for dem som de sender ut til samarbeidskirkene når det gjelder kontakten med dem på det personlige plan. Normisjons oppgave sentralt blir da å koordinere utsendinger og ta ansvar for skolering av dem som sendes.

Spørsmål:

”Fellesskapet er basis for forkynnelse av kallet, utrustning, disippelskap og utsendelse med evangeliet”. Er det rom for dette i det lokale fellesskap? Om ikke, hva kan gjøres for at dette fungerer og er det ønskelig å etablere nye fellesskap der dette kan fungere?

Hvilke kontakter har dere i det lokale fellesskapet til medarbeidere i det internasjonale arbeidet som kan hjelpe dere med å få dette naturlig integrert i virksomheten?

Hvilken type informasjon om det internasjonale arbeidet er dere mest tjent med i det lokale arbeidet?

Vi ønsker å forkynne ”hele Guds råd”. Hva må styrkes i forkynnelsen i det lokale arbeidet?

Samarbeid med andre organisasjoner lokalt

Flere organisasjoner gjør seg ofte gjeldende på det lokale plan. Det kan lett føre til at en mister fokus på samarbeid og blir mer opptatt med å styrke som egen organisasjoner på stedet. Dette kan gjøre det ekstra krevende å finne frem til løsninger når det gjelder å bygge gode og fungerende fellesskap lokalt med sikte på hva som er mest tjenlig ut fra det som tjener Guds rikes sak. Her tenkes det ofte forskjellig og det er ikke alltid like lette å forene de ulike interesser som kommer til uttrykk. Noen steder finner den beste løsningen på dette med å videreutvikle de eksisterende foreningene til et fellesskap som er knyttet til Normisjon. Andre steder er det naturlig å etablere jevnlig fellessamlinger på tvers av organisasjonsgrensene, og

samtidig beholde enkeltmøter, husfelleskap eller bibelgrupper knyttet opp til forskjellige organisasjoner.

Selvsagt er det lettere når det skal forkynnes til bygging av fungerende fellesskap å gjøre det i en forening eller gruppe som tilhører en bestemt organisasjon. Nå er forholdene flere steder slik at det ikke alltid er aktuelt. En kommer sammen fra forskjellige sammenhenger og kan ha kryssende interesser når det gjelder spørsmål om hvordan det kristne fellesskapet på stedet skal utvikles. Men selv om en slik sett har en sammensatt forsamling foran seg, kan en i forkynnelsen likevel inspirere til fellesskapsbygging, nådegavebasert tjeneste, diakoni, evangelisering og misjonsengasjement. En må i alle fall sørge for at de forskjellige tilknytninger til organisasjoner ikke fører til at en ikke gjør noe for å styrke og vitalisere det eller de lokale fellesskap.

Når en etablerer fellessamlinger er det viktig at en sammen planlegger forkynnelsen. Forkynnere fra de samarbeidende organisasjonene fordeler oppgavene og det kan være aktuelt å tilkalle forkynnere utenfra. Desto viktigere er det at det utarbeides en plan for forkynnelsen ut fra de behov som en ser på det lokale plan, og gir temaer til forkynnere ut fra det. Det kan også være viktig i en slik sammenheng å sammen ha fokus på nye forkynnere for å gi dem en mulighet til å prøve seg i en større forsamling. Da er det viktig at forkynnelse om nådegaver og utrustning til tjeneste står sentralt.

Spørsmål:

Hvordan kan en løfte opp visjonen og legge til rette for fornyelse i arbeidet ut fra situasjonen på ditt sted?

Hva er praktisk mulig og strategisk tjenlig når det gjelder konkret samarbeid på ditt sted?

Å UTVIKLE EN STRATEGI FOR FORKYNNELSE

Behovet for forkynnelse lokalt

Ut fra Normisjons visjon skal lokale fellesskap være grunnstrukturen i virksomheten. Det er derfor avgjørende at forkynnelsen i lokale fellesskap fungerer slik at den kaller til frelse og tjeneste, utruker de kristne til bidra innad i fellesskapet med sine gaver og inspireres til utadrettet tjeneste med diakoni, evangelisering og misjon. Ytremisjonsarbeidet må ikke sees på som et supplement til øvrig virksomhet, men som en integrert del av det som skal prege fellesskapet. Lederopplæring må få større fokus, og det må legges vekt på undervisning og veiledning om nådegavebasert tjeneste.

Mennesker i dag ønsker i større grad enn tidligere å være delaktig i det som skjer og ha innflytelse på det. Samtidig har vi ikke noen god tradisjon på å by oss selv frem. En er vant til å bli spurt om å ta på seg verv eller oppgaver av andre. Da er ofte utgangspunktet det følte behov for at noen tar på seg en eller flere av de mange oppgavene en trenger noen til. Dermed blir fokus lett bare på det som en har satt i gang som aktiviteter, og ikke det medlemmer i fellesskapet har lyst og utrustning til. Vi må i større grad spørre etter medlemmenes evner og nådegaver: Derfor bør vi i oftere spørre slik: "Hva har Gud gitt deg av utrustning, interesse og nådegave som du kan bruke i fellesskapet?" En får på den måte øket motivasjonen og kanskje

i større grad hjelp til å se på om en driver på med det en skal ut fra det fellesskapet en har. En kan tenke at et fellesskap ikke kan gjøre noe annet enn det en har nådegaver til.

Spørsmål

Hva har Gud gitt deg av utrustning og nådegaver som du kan tjene andre med?

Hva ser du av utrustning og nådegaver hos andre som ikke er kommet i bruk?

Lokale menneskelige ressurser

Mange med en kristen tro lengter etter og drømmer om et levende, godt fellesskap der de kan finne tilhørighet. Men det er færre som tenker og tror at de selv kan bidra til det. Mange forsamlinger har gode organisatorer, men det kan ofte mange mennesker med nådegaver til å se andres potensiale. Vi har ikke en sterk tradisjon for å ta utgangspunkt i menneskers ressurser når vi tenker strategi i arbeidet. Vi er mer vant til å tenke strukturer og styrearbeid. Ut fra Bibelen får vi hjelp til å se for oss fellesskap som en levende og dynamisk organisme.

Forkynnelsen kan være med til å løfte fram de bibelske aspektene som viser hva Gud kan utruste oss med av nådegaver til de forskjellige tjenestene og få fram at det er viktig at vi har forskjellige nådegaver som utfyller hverandre. Lemmene på Kristi kropp må være forskjellige for at kroppen kan fungere. I denne sammenheng er det viktig med ledere som ser, bekrefter og oppmuntrer den enkelte i fellesskapet til å bruke det de har fått. Det er viktig at det er flere som tenker slik og som er opptatt med å få kjennskap til den enkeltes utrustning og nådegave.

Spørsmål:

Hvem er med i fellesskapet og hva ser du fungerer hos den enkelte?

Behovet for forkynnelse lokalt

Dersom en ønsker å se fellesskap vokse og utvikle seg, er det viktig å spørre etter hva som mangler i forkynnelsen. Det kan en få frem ved å måle situasjonen i foreningen eller forsamlingen opp mot visjonen for Normisjon. Det kan hjelpe oss til spørre etter hva som må styrkes og komme mer fram i forkynnelsen. Så blir spørsmålet hvem i den lokale sammenheng som kan være med å formidle det som må styrkes. Det kan være flere som kjenner på den samme nøden og som kan bidra til å finne ut hvem som her kan utfordres og hvordan det kan skje.

Det er mange som kan holde korte andakter eller komme med gode vitnesbyrd om sin tro. Gjennom det kan forkynnernådegaver utvikles i tråd med det lokale behov. De kan få bestemte temaer som gjør at de kan arbeide med forkynnelsen på en måte som virker utviklende og gir større frimodighet til å prøve seg på nye temaer.

Det finnes en del rundt i foreninger og forsamlinger som er vant til å formidle ut fra sin faglige bakgrunn. Det kan være lærere og andre som er vant til å stå foran en forsamling, men som ikke har blitt utfordret når det gjelder forkynnelse. Særlig i forbindelse med Alpha-kursene har vi sett nye undervisere har kommet frem på den måten og utviklet seg som formidlere av evangeliet på en måte de ikke på forhånd hadde tenkt seg.

Spørsmål

Hva trenger fellesskapet å fokusere på når det gjelder forkynnelse?

Hvem kommuniserer godt som andaktsholdere og hva har de mulighet til å utvikle?

Hvem i fellesskapet er gode formidlere og hvordan kan de utfordres til å bidra i undervisning og veiledning?

Forkynnerhjelp utenfra

Særlig i en fase der en i foreningen eller forsamlingen ønsker endringer og nye utvikling av arbeidet, kan det være viktig å få forkynnerhjelp utenfra. Men da må dette bestemmes av hva en vil oppnå. Det kan være felt som ikke dekkes godt nok av lokale forkynnere og som en derfor trenger å tilkalle noe med en bestemt kompetanse. I Normisjon har vi mange som har gjort gode og nyttige erfaringer i fellesskapsbyggende arbeid. Det er god ressursbruk å lære av dem som allerede har prøvde seg fram på hjemmebane og som derfor kjenner de utfordringen en her står overfor i en lokal sammenheng.

Det finnes også en del personer i Normisjon som har spesiell kompetanse på hva som trengs i et fellesskapsbyggende arbeid og som kan dekke spesielle felter som er nødvendig å dekke med forkynnelse. Her er det mulig å få hjelp både fra sentralt og regionalt hold i organisasjonen.

Dersom en har liten erfaring med misjonsarbeid, vil det være naturlig å invitere noen fra Normisjon som selv har vært i internasjonalt arbeid og som har både kunnskap og erfaring når det gjelder å skape syn for ytre misjonsarbeid og kan gi bibelsk innføring i hva vårt ansvar på dette område er.

Spørsmål

På hvile områder trenger dere forkynnere utenfra for å løfte frem det som mangler når det gjelder engasjement i foreningen eller forsamlingen?

Forkynnensens målgruppe.

Medlemmene i Normisjon er en sammensatt gruppe. De består av barn i forskjellige alder, tenåringer og voksne, gamle og unge. De bor både på landet og i byer, de hører til forskjellige subkulturer og har ulike tilknytninger og holdninger til Den norske kirke. Dette er en spesiell utfordring for forkynnere. Det er viktig å vite hvem en har foran seg, hvilken fase i livet de er og hva slags livssituasjon de er i. Forkynnensens form, språk og fokus må tilpasses de som er tilhørere

En vurderer lett om forkynnelsen er god eller dårlig ut fra om forkynneren fikk med seg de vanlige poengene som en er vant til og høre eller om en fikk høre noe nytt og spennende. Mange i våre sammenhenger hører mye forkynnelsen uten at det er lett å få øye på noen forandringer hos dem som hører. Spørsmålet er om forkynnensens berører mennesker på en slik måte at den fører til livsforandring, ny inspirasjon og utrustning til tjeneste.

Hva vil vi med det vi sier i forkynnelsen? Det må alle som forkynner spørre seg om. Hva ønsker vi skal skje hos den enkelte når budskapet høres og hva skal komme ut av det i tilhørerens liv i tiden som kommer? Det er relevante spørsmål, uansett om en forkynner til trøst, til oppgjør med synd, til helliggjørelse og tjeneste. Forkynnelsen må reise spørsmål om hva dette betyr for vårt liv, for vår frelse, erkjennelse, prioriteringer, åndelig vekst, nådegaveutrustning og engasjement.

Guds ord er ”levende og kraftig” og ”skaper hva det nevner”. Spørsmålet er om vi i forkynnelsen slipper det til slik at det får trenge gjennom til tanke og hjerte og får vise seg om levende og kraftig. Det må spørres om forkynnelsen er slik at Ordets skaperkraft kommer til fordi det blir formidlet slik at budskapet når fram og blir forstått. Det handler om evnen til å gripe evangeliet slik at det blir satt rette ord på det i forhold til den tilhørergruppe en har foran seg

Ikke minst er det her stor forskjell på om en forkynner til slike som ikke er vant til å høre kristen forkynnelse eller til slike som er faste møtegjengere. Dette får følger både for hvordan en tale legges opp, for hvilken tilknytning en bruker til tilhørerens livssituasjon og for bruk av ord og illustrasjoner.

Spørsmål

Er dere i deres fellesskap opptatt med hva som skal bli resultatet av forkynnelsen, og hvordan kan dere oppdage slike resultater?

Aldergruppedeling og sammensatte forsamlinger.

Mange av våre forsamlinger består i stor grad av eldre mennesker som er vant med tradisjonell forkynnelse og møteform. Disse er i stor grad homogene forsamlinger, og det er lett å se hvordan en tale bør legges opp. Men mange steder er forsamlingene svært sammensatt, både når det gjelder alder og livssituasjon.

Dette siste stiller forkynnelsen overfor store utfordringer. Det er vanskelig å nå alle gjennom en tale i en sammensatt forsamling og det er vanskelig å få alle til å føre seg hjemme i form og stil, det gjelder ikke minst sangen og musikken. Det fører til at en når en del av forsamlingen gjennom slike møter. Problemet er da at de som ikke føler seg hjemme i det som skjer, legg kan forsvinne fra forsamlingen fordi de ikke føler at dette er noe for dem.

Det er fint at det er mulig å samle både unge og eldre, kristne og andre på et slikt fellesarrangement. Det kan virke inspirerende å se at vi er mange og at vi kan være sammen tross forskjellene. Da er det viktig at programmet og forkynnelsen når så bredt som mulig. Men dette igjen viser behovet for at det i større grad enn tidligere legges opp til møter og samlinger der en sikter seg inn på en bestemt aldergruppe eller på opplegg som når mennesker i en bestemt livssituasjon.

Voksen ungdom er en gruppe som i stor grad er fraværende i våre vanlige forsamlinger. Det er mange grunner til dette. Mye har med at de som søker videre utdanning må bort fra den lokale sammenheng de er vokst opp i for å trekke inn mot de store byene. Skal disse nås, må de i første rekke når der. Dette er da også i vår sammenheng i ferd med å skje. Framvoksteren av ungdomsksamlinger i de større byene er et spennende uttrykk for dette. Vi er som

Normisjon i ferd med å få tilbake og bevare i våre sammenhenger en aldersgruppe som i sgtor grad har vært fraværende i den senere tid.

Denne utviklingen stiller oss over en spennende utfordring når det gjelder forkynnelsen. Dette er den aldergruppen som å størst grad lar seg utfordre av en radikal livsstil og internasjonal tjeneste. Det blir spennende å se hva denne økningen av voksen ungdom i våre sammenhenger kommer til å føre med seg i framtida. Det er ikke gitt att disse lett finner seg til rette i tradisjonelle bedehusforsamlinger etter endt studie eller at en på grunn av arbeid må flytte og etablere seg flere ganger.

Dette er en av grunnene til at det i flere av våre foreninger oppstår undergrupper av fellesskap som sikter seg inn på bestemt aldergrupper. Dette er vel kjent innen barne- og ungdomsarbeidet. Det er lenge siden en har erkjent at det i liten grad er mulig å nå barn og unge gjennom tradisjonell møtevirksomhet. Dette har ført til at en har fått fokus på hvordan en skal forkynne for barn og unge og en har måttet la både forkynnelsen og øvrig program preges av dette. (En god del hjelpemateriell vil bli presentert senere).

Utfordringen har så vært å få de unge med videre inn i det tradisjonelle arbeidet som er siktet inn på voksen, og da i stor grad slike som er vant med tradisjonell forkynnelse og tradisjonelle møteformer. Ofte lykkes det ikke, for avstanden til det de er blitt vant til i en barne- og ungdomssammenheng, har blitt for stor.

Noe annet som utfordrer oss, er behovet for en forkynnelse og for et opplegg for slike som er i en bestemt livsfase. Det gjelder ikke minst småbarnsfamilier. Både forkynnelsens form, møteopplegg og tidspunktet for samlingen er det vanskelig å forende med behovet hos dem som er i en annen fase av livet. Det fører flere steder til frustrasjoner og spenninger når det gjelder form, tidepunkt og opplegg for møter og andre samlinger.

Spørsmål

I hvor stor grad forkynnelsen og den øvrige virksomhet inn rettet på å nå mennesker i forskjellige livsfaser og alderstrinn?

Nye, selvstendige fellesskap

Delvis som et svar på dette har vi de siste årene sett en utvikling i retning av stadig flere selvstendige fellesskap som ikke har tilknytning til en annen sammenheng, det være seg forening eller kirkesamfunn. Utfordringen blir å forholde seg til denne utviklingen og samtidig åpne for at det kan være flere fellesskap med forskjellig preg som kan samles på samme bedehus og tilhøre samme organisasjon.

Fordelen med en slik oppdeling av arbeidet i undergrupper eller selvstendige enheter er at en kan sikte forkynnelse og opplegg inn på dem en vil nå. Det blir slik sett lettere å når tilhørerne der de er med budskapet, og det blir lettere å bygge ned terskelen inn til slike fellesskap for dem som vi ønsker å trekke inn. Problemet er at slike fellesskap lett blir seg selv nok og mister kontakten med den større sammenhengen en skal stå i, der en lærer av slike som er annerledes enn en selv. Miljøet kan bli for lukket og ensidig. Faren er også at forkynnelsen etter hvert blir for ensidig og for mye preget av de få som har lederansvar i fellesskapet.

Det er ikke lett å finne en god balanse, der en både kan tilpasse tilbudet til gruppen en taler til og samtidig unngår isolasjon og ensidighet. Derfor er det viktig at en bevarer foreningen eller storfellesskapet som en paraply over hele fellesskapet og sørger for at det blir møtepunkter der en fra forskjellige grupper kan være sammen og lytte til den samme forkynnelsen.

I alle disse sammenhenger er det viktig at forkynnere holder seg oppdatert på hva som foregår i samfunnet og slik sett kjenner noe til hva som er hverdagssituasjonen for mange av tilhørerne. Slik kan forkynneren vite hva som lett fyller tanke og sinn for dem som skal lytte. Ikke minst er det viktig at forkynneren holder seg oppdatert på nye religiøse retninger og trender som mer eller mindre gjør seg gjeldende og i stor grad er med på å prege folks oppfatning og holdninger til det som har med tro og liv å gjøre.

Spørsmål

Hva gjør dere i fellesskapet for å bygge bro mellom mennesker i forskjellige livsfaser og alder?

FORKYNNELSENS INNHOLD

Forkynnelses innhold er gitt ut fra Guds ord. Innholdet i Jesu forkynnelse kan i kortform beskrives slik vi finner det i Mk 1,15: ”Tiden er kommet. Guds rike er nær. Vend om og tro på evangeliet!” Det handler om et budskap som kommer utenfra og inn i et menneskes liv, som gir anledning til å komme inn i fellesskap med Gud og som åpner for dette ved at den enkelte vender om og tror på det glade budskap om frelse for Jesu skyld. Det er et utfordrende budskap om at vi må vende om og snu oss rundt så vi ved tro får øye på det Jesus gir og følger han i liv og tjeneste.

Det er dette som er grunnlaget og utgangspunktet for den visjonsformulering som Normisjon hadde ved fusjonen mellom Santalmisjonen og Indremisjonsselskapet: ”Vi vil nå de unådde og gjøre dem til disipler”. Det er snakk om å nå ut med evangeliet til dem som ikke er blitt nådd med det på en måte som har skapt tro og ført dem inn i Guds rike, både her i landet og mellom folkeslagene. Og de skal nås på en måte som fører til livsforandring og et nytt liv i Jesu etterfølgelse. Så skal også forkynnelsen fremme alt det som gir seg ut av at en er nådd med budskapet og vil leve det ut. Det handler om de bud og formaninger som er Bibelens hjelp til oss når det gjelder å leve etter Guds gode vilje, til timelig og evig beste både for oss selv og andre.

For Fremtiden skal Normisjon styre sitt arbeid ut fra følgende visjon: **Vi vil bygge fellesskap som tilber Gud, vokser åndelig, finner sin tjeneste og driver misjon.** Dette er en formulering som har hentet sin inspirasjon og sitt innhold fra de såkalte *5 hensikter* som arbeidet i den store evangeliske kirken i Saddleback er drevet etter. De taler om at hensikten med menighetsarbeid er å fremme fem kvaliteter som arbeidet skal prøves på. Det er *fellesskap, tilbedelse, disippelskap, tjeneste og evangelisering/misjon*. En forenkling og kortversjon av dette finner vi i formuleringen som brukes i Storsalen menighet i Oslo: *Inn – opp – ut!*

Er de fem hensiktene det som arbeidet skal preges av, må dette få følger for forkynnelsen og de prioriteringer av temaer som gir seg ut fra dette. Det betyr ikke at alt som forkynnes direkte skal kunne relateres til disse hensikter. Men det kan være til hjelp for å spørre etter hva vi vil

skal skje i våre fellesskap ut fra det som forkynnes. Det kan være til stor hjelp både for de som skal forkynne og de som har ansvaret for møteopplegget i fellesskapet.

Bygge fellesskap

Et kristent fellesskap bygges av og bygges for mennesker som kommer til tro på Jesus. Det er derfor avgjørende viktig at kallet til omvendelse og tro forkynnes til enhver tid. Hvor sterkt vekt det skal være på denne del av forkynnelse og hvordan det skal forkynnes, avhengig av hvordan fellesskapet er sammensatt og dermed behovet til dem som går der. Er det et lavterskelfellesskap der det er mange som ikke bekjenner troen, gir en slik vektlegging seg selv. Består fellesskapet stort sett bare av slike som bekjenner troen, vil vektleggingen bli annerledes. Men det betyr ikke at omvendelsesforkynnelse skal bli borte. Det er tale om den såkalte daglige omvendelse for troens folk der vi stadig kalles til å vende oss bort fra synd og vende oss til Gud, slik at vi kan være trygg på at vi lever i hans nåde. Videre trenger en til stadighet å få en forkynnelse som imøtegår tvilen og styrker troen til en frigjort kristenliv.

Det er viktig at vi har en forkynnelse som får klart frem at vi blir frelst av nåde og ikke av gjerninger. Det betyr at vi kan gjennom forkynnelse og møteformene invitere folk utenfra inn i et kristent fellesskap uten at de først skal prestere noe, tro noe eller være på en bestemt måte. Det er viktig at mennesker føler seg inkludert både gjennom måten fellesskapet fungerer på og gjennom at det glade budskap forkynnes. Når troen etter hvert kommer, kommer også spørsmålene om hvordan dette nye livet skal leves i tråd med Guds gode vilje. Dette er viktig, ikke minst fordi mange utenfor våre fellesskap har fått inntrykk av at det å være kristen er å prestere en rekke ting og være på en bestemt måte, noe som kan skape en uoverstigelig terskel inn til kristne fellesskap.

Mange nye eller unge kristne overtar ikke nødvendigvis den kirke- eller organisasjonstilhørighet som deres foreldre arvet. Da er det ekstra viktig å understreke at det å være med i et kristent fellesskap, ikke er det samme som å være med i en hvilken som helst inntressegruppe som samler på antikviteter eller driver sport. Hver av oss trenger å finne vår lokale sammenheng der vi kan leve ut troen, både for vår egen og andres del. Som lemmer på Kristi legeme frarøver vi fellesskapet noe dersom vi ikke er til strede. En annen sak er at det finnes mange og ulike arbeidslag, men fellesskapet trenger oss og vi trenger det. Der kan troen vokse og nådegavene tas i bruk slik at Jesu legeme kan komme i funksjon. Vi er ikke bare til for oss selv, men for å gjøre Jesus synlig i vår sammenheng med det han vil gjøre i den enkeltes liv. Derfor er det så viktig at det i alle fellesskap er personer som bekrefter og oppmunter til å ta i bruk nådegaver. Dette må også komme fram i forkynnelse. Skjer det ikke, svekkes fellesskapet.

Noen sliter med strukturene i et statskirke- og organisasjonslandskap der en opplever at Kristi kropp ikke henger sammen., selv om de ulike funksjonene finnes. Da er det viktig at forkynnelse henter frem bibelske prinsipper og deler erfaringer fra andre steder. Varme og inkluderende fellesskap ”der det er bruk for meg” er i dag mange steder mangelvare. Dette burde være et varemerke for kristne fellesskap, men her sliter vi mange steder

Med vekt på det alminnelige prestedømme og nådegaveutrustning, kan en gi fellesskapene mulighet til å fungere slik at den enkelte kan føle en delaktighet som appellerer til tidens mennesker. Da ser en at fellesskapet ikke eksisterer for å ta vare på en institusjon, men at det er noe dynamisk, behovsrettet og særegent. Da ser en at organisasjonen og de ytre strukturer

er til for å tilrettelegge, gi støtte og være bindeledd mellom de ulike fellesskap slik at vi kan lære av og støtte hverandre.

Å tilbe Gud

Vi er skapt i Guds bilde til å leve i samfunn med ham. Syndefallet er bruddet med det som var meningen med at vi ble skapt. Derfor måtte Kristus ta på seg følgene av vår synd og ulydighet mot Guds vilje. Det vi får i Kristus er det som setter oss inn igjen i det forhold til Gud som vi er skapt til. I Kristus kan vi stå feilfrie for Guds ansikt og leve vårt liv under Guds nåde. Å leve som kristen er å leve mens Gud ser på, og så sant vi lever i troen på Kristus og følger han i lære og liv, er det et liv som er til glede for Gud. Det er viktig at forkynnelsen har dette som den store sammenhengen alt skal sees i forhold til.

Det betyr også at våre fellesskap er preget at vi hver enkelt og sammen har med Gud å gjøre i alt vi foretar oss. Når vi kommer sammen i et kristent fellesskap, er det for å være sammen for Guds ansikt. Det betyr at vi er sammen for å høre Guds ord og lytte oss til hva som er hans vilje med oss. Vi utfordres til å trenge dypere inn i Ordet og slik vokse i den visdom og innsikt som Ånden gir. Videre skal våre fellesskap preges av at vi er sammen for Guds ansikt i bønn og tilbedelse. Det skal være vårt svar på det Gud sier til oss i sitt ord. Derfor skal det være naturlig i et levende fellesskap at de som hører Ordet sammen, i fellesskap svarer på det ved å vende seg til ham i bønn.

Her er det særlig tilbedelse som brukes for å få fram denne vertikale dimensjonen når det gjelder våre fellesskap. Det sier noe om at det som er basis og utgangspunkt for det som skal foregå i og ut fra det kristne fellesskap, er at vi står for Gud med våre liv og gir han pris og ære for hans nåde mot oss. Vi bøyer oss for han i tilbedelse og vil lovpriser ham for den kjærlighet han har vist oss i Jesus Kristus. Derfor er lovprising av Gud gjennom bønn og sang en sentral del av det som skal prege et levende fellesskap av troende.

Dette betyr at forkynnelsen skal preges av at en gir Gud æren og samværsformene av at det legges til rette slik at det er naturlig å være sammen i lovsang og tilbedelse. Her gjelder det å finne former som skaper mangfold i tilbedelsen, som taler både til hjerte, følelser, tanke, kropp og rytmesans. Nå er det viktig at dette skjer på en inkluderende måte og er tilpasset dem som utgjør fellesskapet. Noen finner seg best til rette i gamle salmer som gir uttrykk for lovprising av Gud og opphøying av hans storhet. Andre finner seg hjemme i korte lovprisingsvers som gjentas mange ganger. Noen ønsker å sitte og andre vil stå og strekke hendene i været når de synger lovsanger. Et godt, trygt og inkluderende fellesskap har plass til alt dette og finner en god balanse når det gjelder former og sangvalg.

Det viktigste er at det er Guds ord som står i sentrum og at det er Guds åpenbarte vilje som forkynnes og som gir fellesskapet preg og retning. Dermed kan Gud virke gjennom sitt ord og Ånden levendegjøre Ordet slik at det utløser tro, overgivelse og vilje til å tjene Herren og hans rikes sak.

Spørsmål

Har dere et fellesskap som fungerer godt når det gjelder å være sammen på en måte som preges av tilbedelse og at en er opptatt med å gi Gud ære?

Å vokse åndelig

Det handler om disippelskap. Jesus kalte mennesker til å følge ham og lære å følge det han sa. Det kristne livet er basert på et levende relasjon til Jesus, der åndelig vekst foregår i en sammenheng der bibellesing, bønn og fellesskap med andre kristne er viktig. Kunnskap om Kristus, troen på ham og livet med ham må gå sammen med erfaring om at Jesus er med i hverdagen og styrker, utrunder og leder oss.

Det er en spesiell utfordring for veiledning og forkynnelse å nå en ny generasjon av kristne på en måte som gjør at stadig flere kan vokse i bibelsk innsikt og forståelse av hva Guds ord utordrer oss på angående tro og liv i vår tid. Her der det ikke gitt at vi bare kan gjenta det som tidligere er sagt om hva en sann helliggjørelse innebærer. En dypere forståelse for hva det bibelske budskapet utordrer oss på når det gjelder troens innhold og følgende av det for våre liv, må fremmes gjennom en forkynnelse og veiledning som tar hensyn til hva som i tiden utfører troen og det kristne liv. Troens folk må få hjelp til å stå på Bibelens budskap i møte med tidens forskjellige strømninger og åndelige vinder. Det er tale om å grunnfeste mennesker i en bibelsk virkelighetsforståelse, et rett Guds-bilde og en sann forståelse av Jesu frelseshandling og følgende av dette for livet i Kristi etterfølgelse.

Skal dette skje, er det avgjørende viktig at fellesskapene er preget av at Guds ord står i sentrum og at en har en åpenhet der en hjelper hverandre til å trenge dypere inn i Ordet og til å ha frimodighet til å leve ut det kristne livet i tråd med Guds gode vilje. Som kristne er vi ikke kalt til å dilte etter verden når det gjelder livsstil, men til å gå foran å vise vei til et liv som er rett og godt i pakt med han som har skapt oss og gitt oss evner og muligheter til å leve rikt.

Spørsmål

Fungerer fellesskapet deres slik at det gjennom forkynnelse og samtale legges opp til åndelig vekst?

Å finne sin tjeneste

Det handler om diakoni. Det er tale om hva vi som kristne skal gjøre for å formidle Guds godhet og kjærlighet til andre. Jeg er kalt til samfunn med Gud for Jesu skyld, og det henger ubrytelig sammen med hva jeg gjør i møte med andre mennesker. Å tjene i Bibelen er det samme som å bøye seg for. Å tjene Gud er å komme frem for hans ansikt med sitt liv, bøye seg for hans vilje og følge hans bud. Det å tjene andre er å gjenspeile dette i møte med andre mennesker.

Det er vårt ansvar og vår oppgave å bruke de evner og muligheter Gud har gitt oss til beste for hans rike og dermed for andre mennesker, både åndelig og menneskelig. Det betyr en livsstil som setter Gud og hans vilje i sentrum og ikke våre egne ønsker og begjær. Det innebærer at en spør etter hva som tjener min neste når det gjelder forbruk, tidsbruk og prioriteringer på alle områder.

Diakonal tjeneste har sin egenverdi for kristne. Det å være til hjelp, trøst og oppmuntring for andre, er ikke en metode for å få folke interessert i det vi egentlig er ute etter, nemlig å bringe dem fram til kristen tro. Det å vise omsorg og kjærlighet både åndelig og timelig, er noe som Jesus har kalt oss til som uttrykk for Guds godhet mot oss.

Også her er fellesskapet viktig. Det er i det kristne fellesskapet at tjenesten først og fremst har sitt utgangspunkt. Det handler om å tjenes hverandre og være tjenende overfor dem som søker inn i det. Videre skal det kristne fellesskapet inspirere oss til diakonal tjeneste overfor andre, og som fellesskap selv fungere slik utad.

Her er det viktig at en har en bibelsk forståelse av nådegavene. Det er tale om tjenestens nådegave og oppgave. Det er viktig at forkynnelse og veiledning gir en rett bibelsk bredde både i utrustning og bruk av nådegaver, slik at det diakonale aspektet kommer tidlig fram. Slik kan det gis hjelp til den enkelte både når det gjelder å finne sin tjeneste og til å være frimodig til å bruke de gaver og muligheter en har fått.

Dette utfordrer våre fellesskap til finne måter å formidle denne Guds kjærlighet til andre i lokalmiljøet, og ikke minst overfor mennesker som er ensomme eller på andre måter lett faller utenfor et godt sosialt nettverk. Dette gjelder ikke minst våre nye landsmenn. Tidligere var våre bedehusmiljøer pådrivende når det gjelder diakonal satsing innen vår kirke. Det gjelder ikke minst institusjonsdiakonien. Det var i en tid da materiell nød var den største utfordring for diakonien. I dag er nøden annerledes. I dag er det nød knyttet til ensomhet, brutte relasjoner og opplevelse av meningsløshet i en verden der materiell velstand ikke gir den lykken en søker.

Under dette med tjeneste kommer den virksomhet som gjøres gjennom forbønn for enkeltmennesker og det arbeidet som drives både for å vise kristen omsorg og for å formidle det glade budskap til stadig nye mennesker.

Spørsmål

Hvordan fungerer deres fellesskap diakonalt, både innad i fellesskapet og utad overfor mennesker som trenger deres omsorg?

Å drive misjon

Vi kan ikke som kristne slå oss til ro med dem som alt er medlemmer av Guds familie. Alle er skapt i Guds bilde og dermed til samfunn med ham. Dette har Jesus gjort mulig for oss syndere ved sin frelsesgjerning mot oss. Dette budskapet om frelse for Jesu skyld, må forkynnes så fleste mulig kan få møte det på en måte som gjør det mulig å få tak i budskapet og si ja til frelsen.

Misjonsforkynnelsen må ha som utgangspunkt den bibelske sannhet at Jesus er veien, sannheten og livet og at ingen kommer til vår himmelske Far uten ved ham. Jesus er eneste vei til frelse og at alle trenger å høre evangeliet for å bli frelst. Dette er viktig både for evangelisering her hjemme med sikte på dem av våre landmenn som ikke bekjenner troen og med sikte på å nå mennesker i andre deler av verden der mange ennå ikke har hørt det glade budskap.

Det er også avgjørende for denne forkynnelsen at den har et eskatologisk perspektiv. Evangeliet om Guds rike skal forkynnes som et vitensbyrd for alle folkeslag før Jesus kommer igjen. Det betyr at misjon er noe Gud vil skal skje for at hans frelsesplan ved Jesus skal bli ført frem til sitt mål.

Dette må forankres i fellesskapet på en måte som gjør at en ser sitt arbeid i en større sammenheng, og få praktiske utslag i arbeid med å nå mennesker i ens nærmiljø med evangeliet. Dette skal gå sammen med at en engasjerer seg i ytre misjons gjennom bønn og gaver. Alle våre fellesskap bør være engasjert i å støtte det internasjonale arbeidet, gjennom å gi til arbeidet og ved å ha kontakt med våre medarbeidere internasjonalt. Skal dette lykkes, må misjonsforkynnelsen kombineres med god og engasjerende misjonsinformasjon.

Misjonsforkynnelsen må være utfordrende både for fellesskapet og den enkelte, der det skal lyde et kall til tjeneste med vekt på at noen skal sendes ut og andre skal være ansvarlig for at en slik utsendelse er mulig. Det fellesskapet som har noen som går ut med evangeliet i en egent land eller blant folkeslagene, har dermed fått et misjonsoppdrag som skal gi seg utslag i forbønn og støtte til det arbeidet som drives gjennom denne utsendingen.

Spørsmål

Hvilken plass har misjonsforkynnelsen og misjonsinformasjon i fellesskapet? Støtter deres et av våre misjonsprosjekter?

Hvordan er balansen mellom de forskjellige hensiktene i deres fellesskap både i forkynnelsen og øvrig virksomhet? Hva bør styrkes?

Kapittel 4

FORKYNNEREN – BUDSKAPET – TILHØREREN

Å være formidler

Forkynnelse er formidling videre av det en selv har tatt imot. Vi har fått et budskap å formidle gitt oss i Guds ord. Dette skal formidles slik at det når frem til tilhøreren på en måte som gjør at budskapets innhold beholdes, samtidig som det oppleves forståelig og relevant for den som er mottaker. Forkynnerens oppgave er å stå i denne formidlingsrollen der begge disse sider blir ivaretatt på beste måte.

Jesus sa til disiplene da han viste seg for dem etter oppstandelsen: ”Slik som Faderen har sendt meg, sender jeg dere.” Joh 20,21. Jesus ble sendt til verden for å formidle Ordet fra Gud. Ja, han ble kalt Ordet selv. Det betyr at i den Jesus er og det han gjorde, er Gud kommet til oss med det han har på hjerte. Det er dette som disiplene fikk som oppgave å formidle videre. Forkynnelse er å være sendt med Guds tale til oss på en måte som gjør at han selv kommer til orde og får formidle det som frelser oss inn i samfunn med seg til et liv etter hans gode vilje.

Å bli en god forkynner betyr å bli en god formidler. Da gjelder det å lære budskapet å kjenne, slik at en formidler rett det som Gud har åpenbart i sitt ord. Gjør en ikke det, hjelper det lite at en kjenner tilhøreren og har forståelse for den situasjonen den er i. Det hjelper ikke at en er en god formidler dersom en ikke formidler det en skal. Paulus presiserer i forbindelse med sin forkynnertjeneste at han ikke forkynner seg selv, men Jesus Kristus som Herre. Så legger han til at han og hans medarbeidere er tjenere for dem som han forkynner til, og det er han for Kristi skyld. 2. Kor 4,5. Det betyr at han har fått et budskap som han skal betjene sine tilhørere med på vegne av Kristus.

Dette betyr at det også er viktig å kjenne tilhørers situasjon, slik at budskapet formidles på en forståelig og relevant måte. Det har både med språk og billedbruk å gjøre, og med hvilken vinkling en bruker for å nå frem til den som skal høre. Dette er et stort felt som det kan være vanskelig å holde seg oppdatert på. Folk som lytter, befinner seg i svært forskjellige livssituasjoner og på forskjellige steder i forhold til det budskapet som skal formidles. Dette er det viktig å ha klart for seg når det gjelder forkynnelse. Det hjelper ikke at en kjenner budskapet og forkynner det rett, dersom det ikke når frem til tilhøreren på en relevant måte.

I denne formidlerrollen er det derfor viktig at en kjenner seg selv, skal en virke troverdig. Det gjelder ikke bare å kjenne det bibelske budskapet, men å ta det til seg på en måte som gjør at det er viktig for ens eget liv. En skal formidle noe som en selv har tatt imot og lever i. Dette har med troverdighet å gjøre. Det er ikke lett å få en tilhører til å oppleve budskapet viktig dersom det ikke er viktig for den som formidler det! Dette merkes lett.

Dette har også med å kjenne seg selv i forhold til tilhørers situasjon. Det merkes fort om forkynneren har erfaringer i livet som stemmer med de tilhørerne har, eller i alle fall viser forståelse for tilhørernes livserfaringer, selv om en ikke selv har de samme.

Hva formidling handler om

I alle klassisk retorikk handler det om tre elementer. Det er **logos**, **pathos** og **ethos**. **Logos** er budskapet som skal formidles. **Pathos** er følelsene som vekkes når budskapet formidles. **Ethos** handler om formidlerens troverdighet.

For det første handler det om budskapets – logos - troverdighet. Tradisjonelt sett er det her vekten har ligget i forkynnelsen. En har i stor grad forutsatt at tilhørerne har stor respekt for budskapet ut fra kjennskap til det eller ut fra det en har blitt opplært i når det gjelder å ha tillit til Bibelens ord. Det betyr at en har forutsatt denne troverdigheten hos tilhørerne, og at det derfor ikke har betydd så mye hvordan budskapet ble formidlet. De fleste tilhørerne startet med en positiv holdning til budskapet ut fra en mer eller mindre godt kjennskap til det.

Dette har gradvis endret seg gjennom den sekularisering som har foregått også i vårt land når det gjelder kjennskap og respekt for det bibelske budskapet. Mange har ikke er forhold til Guds ord som gir dette troverdighet. Det kommer ofte rett og slett av mangel på kjennskap til det bibelske budskapet, og dette skaper opplevelse av at de ikke i utgangspunktet kan forholde seg til det. For andre handler det mer om mistillit til budskapet ut fra det bilde av kirke og kristendom som media formidler. Det betyr at en del av de tilhørerne vi har, enten kjenner lite til det vi skal formidle, eller har en forvrengt bilde av det, noe som gjør at en sitter med en negativ innstilling i utgangspunktet. I begge tilfellene mangler mer eller mindre budskapet troverdighet hos den som skal motta det.

Dette gjør at det i økende grad blir spørsmål om forkynnerens troverdighet eller ethos. Folks oppfatning av det bibelske budskapet blir mer og mer farget av hvordan de oppfatter formidleren av det. Virker forkynneren troverdig? Er han eller hun et menneske som virker ekte, ærlig, åpen og forståelsesfull overfor dem som skal høre?. Vekker forkynneren tillit? Der denne tilliten er opprettet, åpnes det for en positiv oppfatning av budskapet. Skjer det motsatte, går det ut over tilliten til budskapet. Det skjer en dreining fra det objektive til det subjektive.

Dermed blir det i forkynnerens situasjon som formidler i økende grad spørsmål om hvilke følelser som vekkes når Ordet forkynnes, altså om pathos. Her blir fremføringsform, metode, atmosfære og vinkling stadig viktigere. Dermed øker også viktigheten av hva som skjer rundt forkynnelsen. Dermed handler det om møteform og ytre sammenhenger forkynnelsen settes inn i.

Dette med viktigheten av forkynnerens troverdighet er ikke noe nytt. Paulus kommer inn på dette i 1. Kor 9, 22, der han skriver at han er blitt svak for de svake for å vinne dem. Han er blitt alt for alle, for i det minste å frelse noen. Så legger han til at han gjør alt dette for evangeliets skyld, slik at han også selv kan få del i det. Dermed skriver Paulus at han innretter seg etter tilhørers situasjon for å komme dem nær i formidlingen av budskapet, samtidig som han er opptatt av alt dette skal ha som hensikt å fremme evangeliet, altså budskapet. Og så legger han til at dette ikke er noe han står utenfor selv. Det handler om hans eget forhold til det han er kalt til å bringe videre. Her er han inne både på logos, pathos og ethos når han beskriver sin forkynnertjeneste.

Ut fra dette er det mulig å beskrive to predikanttyper. Her beskriver to ytterpunkter. Alle forkynnere er på en eller plass mellom disse. Den ene typen er den som representerer tilhøreren og stiller seg helt og holdent på den siden. Han er opptatt med å ta tilhøreren på alvor og identifisere seg med den som skal høre. Hensikten er å komme tilhørers situasjon og forventninger så nær som mulig, slik at det forkynneren sier, gir gjenkjenning. Alt som

sies, skal ta hensyn til dette og bestemmes ut fra det tilhøreren vil høre. Utgangspunktet er tilhøreren problemstilling, og de svar en i forkynnelsen vil gi, bestemmes av hva tilhøreren spør etter. Fordelen med dette er at forkynnelsen virker aktuell og inn i det livet og de forhold tilhøreren er i.

Det som skjer, er at en begynner hos tilhøreren og prøver å hente noe fra Guds ord som kan passe inn i det tilhøreren opplever aktuelt. Problemet er da at en plukker noe fra Bibelen som lett rives ut av sin sammenheng, og en tolker det på en måte som gjør at innholdet bestemmes av tilhøreren uttalte behov. Og dersom en ikke finner noe i Bibelen som passer til det en ut fra tilhøreren situasjon og forventinger ønsker å si, blir budskapet bestemt av egne følelser og ønsker. Da forkynner en noe som ikke hentes fra Guds ord, men fra en selv. Eller en kan overlate til tilhøreren å finne ut av budskapet selv. En stiller bare spørsmål i talen og overlater til tilhøreren å finne svar. Dermed overlates tilhøreren til seg selv og går dermed bare i ring i sitt eget uten å få hjelp utenfra.

Den andre ytterlighet er den forkynneren som bare vil være representant for budskapet, og som bare er opptatt med å si det som er rett ut fra Guds ord. En kan også være bestemt av at en representerer kirken eller en bestemt organisasjon eller menighet, og har hele fokuset på hva en i den sammenheng skal formidle eller forventer skal formildes. Her er fokuset på tilhøreren situasjon og spørsmålsstillinger ute av synet. En taler utenfra og inn til tilhøreren uten å ta hensyn til hvor den som hører, befinner seg i livet. Med et slikt utgangspunkt kan en lett komme til å tale til de som ikke er til stede, eller tale til dem som er til stede som gjør at ingen kjenner seg igjen i det som sies. En får inntrykk av at forkynneren befinner seg et helt annet sted enn en selv. Slikt åpner ikke for en reell formidling av budskapet.

Hvordan finne denne rette balanse som både fører til at en har en bibelsk budskap å komme med og samtidig når frem på en reell måte med budskapet? Disse to ytterpunktene som her er beskrevet, representerer to anliggender som begge er viktige. En taler på den ene side om den **personlige – dialogiske** formen der en legger vekt på å være nær tilhøreren og være i dialog med den en skal formidle noe til. En taler på en måte nedenfra. På den annen side er det tale om den **dogmatiske – proklamatoriske** formen, der vekten ligger på at en har et definert budskap å komme med og at dette skal proklameres for tilhøreren uansett hvor vedkommende befinner seg.

Hvordan skal dette settes sammen slik at det skapes en reell formidlingssituasjon der det bibelske budskapet når frem på en måte som oppleves aktuelt og nært for dem som hører? Det har vært gjort spørreundersøkelser som viser at der forkynnelsen preges av den første ytterlighet, blir reaksjonen negativ også blant de som står utenfor eller i periferien av det kristne fellesskap, og som en nettopp på denne måten ønsker å nå. En føler at en ikke får noe hjelp til å komme videre i sitt liv i forhold til det kristne budskap. En får ikke noe svar på spørsmål en har som går ut over det som en selv kan komme med. Det som forkynnes, bli uinteressant, for det bringer ikke noe nytt.

På den annen side reageres det negativt på en forkynnelsen som bare konsentreres om et rett budskap og som proklameres på en måte som skaper en følelse av å bli snakket til ovenfra og ned, noe som skaper avstand og gjør at det som sies, ikke når frem til der tilhøreren befinner seg.

Forkynneren tar utgangspunkt i det bibelske budskapet og arbeider med det slik at en trenger inn i det og dermed får et helhetssyn på hva en selv tror og hva en derfor vil formidle til

andre. Deretter må en gå med denne helhetsforståelse av budskapet til tilhøreren og lytte til hvor den som skal høre, befinner seg. Der skal en spørre etter hva det er i det bibelske budskapet som er ekstra aktuelt der tilhøreren er. Deretter går en tilbake til Bibelen og ser etter hva en kan hente ut derifra inn i tilhørerenes situasjon.

Opplegg for en tale

Å forkynne er å formidle videre til andre det Gud har på hjertet. Og Guds hjertespråk er det som står i Guds ord. Gud skal være det egentlige subjekt i det som forkynnes. I arbeidet med en tekst må dette være utgangspunktet for det som skal fram og siktemålet med det. Forkynnelsen skal sørge for at Ordet fra Gud når frem til de som hører og berører den enkelte der en befinner seg.

Har en fått en tekst som skal brukes i forkynnelsen, er det først viktig som start på forberedelsen å få tak i tekstens **hovedidè**, og som dermed skal være det bærende i formidlingen. Hva er det i teksten som først trekker oppmerksomheten til seg? Det kan handle om hva som skaper glede, gir trøst eller setter på valg. Halvor Nordhaug beskriver dette som ”varmepunktet” i teksten. Det er her energien eller temperaturen befinner seg og som derfor kan utløse noe hos tilhørerne. Han taler også om ”friksjonen” i teksten og tenker da på det som skaper reaksjoner eller utfordrer på en måte som fører til engasjement. En kan også kalle dette for hovedbudskapet i teksten, og som må finnes og utformes slik at en gjennom hele forberedelsen sørger for at denne hovedidè løftes opp og kommer til orde.

Dette fører over til forkynnens **fokus**. Det handler om at en vil noe bestemt med det som forkynnes. En har funnet det som er teksten hovedpoeng, og en er opptatt med å ha fokus på at det skal fram. Dette er helt avgjørende for å lykkes med å formidle budskapet. Mange taler er blitt ødelagt av at forkynneren ikke har en klar tanke om hva han vil frem med og hva som skal sitte igjen hos tilhørerne. En kan komme til å si en rekke ting som i og for seg er vel og bra, men som ikke er klart siktet inn på hva en vil med det som sies. En tale må bygges opp slik at den beveger seg fremover og stadig klarere peker på et hovedanliggende. Dette skal finnes i teksten, og forkynnens oppgave er å tegne dette klarere og klarere. Da må en ikke ha med en rekke innskudd i talen, som viker av fra dette fokus og bringer oppmerksomheten i en helt annen retning. Det kan skje både gjennom tanker som en plutselig får eller illustrasjoner som ikke passer helt inn i forhold til dette fokus.

Dette handler videre om forkynnens **virkning**. Forberedelsen må styres av at en har forestillinger om hva det en sier, skal ha som virkning på tilhørerne. Forkynnelsen skal ut fra teksten eller et bibelsk tema, berøre på en måte som gjør at en både sitter igjen en klar forståelse av hva som var innholdet i talen og hva en ville med det som ble sagt. Når en går på talerstolen skal en ha gjort seg opp en mening om hva en vil med det en skal si, og dermed hele tiden være våken for at budskapet både når frem og berører. Hva vil jeg som forkynner skal sitte igjen hos tilhørerne når de går hjem, og hva vil jeg de skal gjøre med det de har hørt?

Denne måten å tenke på skal prege hele forberedelsen, slik at en spør etter hva Gud vil skal skje gjennom det som sies i teksten. Så blir oppgaven å formulere det ikke i tilhørerenes situasjon.

Nå er det selvsagt ikke mulig for taleren å vite hvordan det som forkynnes, virker på tilhørerne. Det en hører og får med seg, bestemmes i stor grad av hvor en selv er når en hører. Tilhørerne er i forskjellige livsfaser, har forskjellig forhold til budskapet – og forkynneren. Det kan være stor forskjell på kunnskapsnivået i forsamlingen og det kan være stor spredning i hvordan en budskap oppfattes ut fra det en for tiden er opptatt med og vil høre noe om. Det fører til at samme tale som oppleves svært forskjellig. Noe som er frigjørende for en kan virke bindende for en annen. Noe som virker evangelisk fornyende på en, kan virke lovisk på en annen. En kan stanse ved et poeng eller en setning som betyr noe spesielt i den situasjonen en befinner seg, og samtidig være noe som taleren ikke legger spesielt vekt på. Talerens oppgave er uansett å ha fokus på tekstens hovedpoeng og være opptatt med at det som sies, virker på tilhøreren i tråd med dette.

Dette leder over til talens **struktur**. Hvordan skal en tale disponeres? Disposisjon kan være så mangt. I stor grad vil disposisjonen bestemmes av hva slags tale det er og hvem tilhørerne er. Det er stor forskjell på en bibeltid og en kort andakt. Men uansett må det være en bestemt struktur på det som sies, og den må bestemmes ut fra hva som er talens fokus og hva slags virkning en vil talen skal ha.

Dersom en skal tale over et bestemt **tema**, kan det være aktuelt å bruke flere tekster. Da er det viktig at disposisjonen er bestemt av temaets hovedsikte, og at en har underpunkter som er bygd opp slik at en ledes frem til en konklusjon som gjør at en svarer på de spørsmål som reises i møte med temaet. Her er det viktig at de spørsmålsstillingene som tas opp, er livsnære og aktuelle for den som skal høre. Hvilke tanker, spørsmål eller forestillinger får tilhørerne når temaet nevnes? Noen har sikkert tenkt noe over hva de venter å få høre dersom temaet er blitt gjort kjent på forhånd i et program for møtet. Den mest vanlige måte å disponere stoffet i en tale over et tema på er å formulere et hovedpunkt, og noen få underpunkter. Men en skal ikke ha overdrevne tanker om at en slik struktur oppfattes og er til hjelp for tilhørerne. Det som fører til at noe gjør inntrykk, er engasjementet hos taleren og at det som sies, fremstilles enkelt og tydelig.

Skal en tale over en gitt **tekst**, skal disposisjonen bestemmes av tekstens innhold. Noen tekster gir disposisjonen selv ut fra sitt innhold. Andre har en tankerekke som ikke er så lett å sette opp i noen få punkter. Uansett er det viktig å finne det før omtalte ”varmepunktet” i teksten og bygge disposisjonen ut fra det. Disposisjonen er et redskap som skal brukes for å løfte frem tekstens budskap på en enkel, klar og engasjerende måte. Er det en lang tekst, kan det være vanskelig å få med alt. En må velge et hovedanliggende og fokusere på det.

Skal en holde en kort **andakt**, er det viktig at den har bare ett poeng. Det betyr at det er bare ett anliggende som skal formidles og sitte igjen hos tilhøreren. Det kan være en trøst, en oppmuntring, en utfordring eller en tankevekker. Så må en være klar over at jo kortere tid en har til å si det en har på hjertet, jo viktigere er det i forberedelsen å velge de rette ordene og de enkleste og klareste setningene.

Begynnelse og avslutning

Begynnelsen på en tale er avgjørende viktig. En har noen få sekunder til å fange interessen og skape forventning til det som kommer. Klarer en ikke å få den type kontakt det første halve minuttet, vil en slite med å interessen opp siden. Derfor må de første ordene og setningene skape noe positivt som oppretter kontakt mellom taler og tilhører.

Nå skjer det noe før en begynner å tale. Tilhørerne sitter med forskjellige holdninger og forventninger. Dersom taleren ikke er kjent i forsamlingen fra før, er mange avventede og er særlig følsom i forhold til hvordan en er kledd, opptrer på talerstolen og hvordan en snakker. Det tar nemlig litt tid før en vinner en trygg tillit og kontakten oppstår på en god måte. Dersom en med fremtreden skaper negative reaksjoner, er det uhyre vanskelig å nå gjennom med budskapet. Førsteinntrykket en gir, har både åpnet og stengt for mang en tilhører.

Starten på en tale må ikke være nølende og småpratete. En må raskt reise en problemstilling, beskrive en situasjon eller spissformulere et poeng i teksten eller ut fra temaet. Det kan skje gjennom et spørsmål som stilles, en utfordrende påstand eller en fortelling som folk kjenner seg igjen i. En fare kan være at en reiser en for stor problemstilling og skaper forventinger til resten av talen som en ikke klarer å innfri. Går en for høyt ut, kan fallhøyden bli vel stor. Den motsatte fare er selvsagt at en starter på en måte som ikke skaper forventinger i det hele tatt.

Skal en begynne med å lese en tekst? Dersom det er en gitt tekst en skal tale over, er det ikke nødvendig å begynne med den, slik det er vanlig ved gudstjenester der en taler over dagens tekst. Ofte kan det være tjenlig å ha en innledning der en reiser spørsmål eller beskriver en situasjon. På den måten kan en få tilhøreren til å lytte mer interessert til teksten, fordi det da er lettere forstår hvorfor den leses og hva utleggelse av teksten skal svare på eller utdype.

Det er også viktig å ha en god **avslutning**. Den må ikke bringe inn nye momenter. Det fører til avsporing og kan svekke det som var hovedpoenget i talen. Avslutningen skal samle og skarpstille budskapet og sørge for at det ender ut i noe som utfordrer tilhøreren til å ta det til seg og ta det med hjem. Det kan være både en trøst, en utfordring, et kall eller en inspirasjon til å leve i pakt med det budskapet en har hørt.

Skal en tale avsluttes med bønn? I de fleste tilfeller er det helt naturlig og på tradisjonelle møter er det forventinger. Det er i og for seg en fin måte å avslutte på. Etter å ha hørt budskapet, vender en seg til Gud og svarer på det en har hørt. En må som taler bare være klar over at poenget er å ta tilhørerne med i bønnen, slik at de som har hørt budskapet og blitt berørt av det, kan slutte seg til bønnen taleren ber og være med i den. En slik bønn til slutt bør være kort og formes slik at den virker som en respons på budskapet i talen.

Hva skjer hos tilhøreren?

Vi har alt vært inne på at å tale foran en forsamling er en stor utfordring når det gjelder å formidle på en måte som når frem. Det skjer noe med tilhøreren både før, under og etter talen. Det som skjer kan en kalle **filtrering**. Det er en rekke ytre og indre forhold som bestemmer hva som når frem til tilhøreren og hvordan det når frem. Denne filtrering begynner før en åpner munnen ut fra hvordan en reagerer på talerens måte å være på. Dette bestemmes av stemningen i møtet, hvordan taleren blir presentert og hva slags oppfatning en har av taleren på forhånd. Slike ting avgjør i stor grad hvordan det som sies blir filtrert. Det kan stenge eller åpne for en rett mottakelse av budskapet.

Videre skjer det en filtrering eller **sortering** av det som høres under talen ut fra en rekke indre kriterier. Det en hører, vurderes ut fra egne holdninger, erfaringer eller preferanser, og det skjer en sortering av det som høres som kan føre i forskjellige retninger. Budskapet avvises

lett om det i for stor grad avviker fra ens egne verdier og trosposisjoner. Det betyr at jo lengre det som sies i talen befinner seg fra de posisjoner og holdninger tilhørerens har, jo mer utfordrende blir formidlingen. Det vil da i stor grad dreie seg om talerens troverdighet. Jo mer troverdig talerens oppleves, jo større sjanse er det for at et budskap når fram og blir tatt imot positivt av tilhøreren. Derfor blir det at taleren oppleves troverdig viktigere jo lenger avstanden er mellom det budskap som bringes og tilhørerens posisjon.

Med det som slipper gjennom filtreringen og sorteringen, skjer det en **bearbeiding** hos den som har hørt budskapet. Da er det viktig at formidlingen har skjedd på en måte som gjør at det som har sluppet gjennom filtreringen og sorteringen, er det bibelske budskapet.

Denne bearbeidelse bestemmes ut fra at **tilegnelsen** av budskapet skjer på flere plan. Tilegnelsen skjer emosjonelt, tankemessig og eksistensielt. Et rett og godt budskap setter følelser i sving. Det kan være glede, begeistring, anger eller lengsel. Slike følelser setter så tanker i sving som igjen påvirker viljen og fører til holdning og handling. En kan også tenke seg en litt annen rekkefølge når det gjelder hvordan budskapet berører tilhøreren: tankemessig, emosjonelt og eksistensielt. Dermed sies det at en først ved å høre budskapet får tankene i sving, som så igjen virker på følelseslivet og som så igjen fører til holdning og handling. Dette avgjøres ut fra budskapets innhold og måten det fremføres på.

Til slutt er det grunn til å understreke at god formidling av et budskap skal preges av at en prøver å overbevise i stedet for å overtale. Dette handler om at det er budskapet med sitt innhold som må slippe til og overbevise tilhøreren om sannheten i det som høres. Overtalelse som en prøver å få til gjennom spesiell retorikk og bestemte metoder, fører galt av sted. Det gjelder å vinne tilslutning til budskapet med respekt for tilhøreren ved at en fremtrer på en troverdig måte. Derfor er det viktig at en villig til å være personlig som forkynner, der en bruker egne erfaringer og opplevelser uten å bli privat og selvsentrert. Ved å dele med andre av seg selv på en rett og god måte, skaper en gjenkjenning og dermed nærhet og troverdighet.

Kapittel 5

FORKYNNELSE FOR BARN

”Ingen på jorden er himlen så nær som barnet han tar i sin favn.”

Fins det en bestemt barneteologi?

Sitatet er hentet fra en ny dåpssalme og fanger på sin måte opp et sentralt element i Jesu forkynnelse av det budskapet han kom med om himmelriket som kom nær med ham. Jesus plasserte barnet i sentrum da han skulle tale om forutsetningen for å komme inni Guds rike og få del i det han kom med til frelse. En rekke tekster knytter altså Gudsriket til barnet. (Mk 10,13-16, Mt 18, 1-2, Mt 11,25). Et interessant sted er Mt 21, 14-17, der det fortelles om barna som ropte i helligdommen en lovprisning til Jesus som Davids sønn og dermed som Messias. På fariseernes forargede reaksjon svarte Jesus med å henvise til Sal 8,3, der det står at Herren har latt småbarn og spedbarn synge hans pris.

Ut fra dette har det i den senere tid blir mer og mer tale om en spesiell barneteologi. Det betyr at en har en bestemt teologisk tenkning og teologisk tilrettelegging ut fra det som står om barn i Skriften. Det er et interessant utgangspunkt, og kan hjelpe oss til å skarpstille et sentralt bibelsk anliggende som blir til hjelp i forkynnelse for barn. Men da er det viktig at det skjer på en måte som ikke i sak skiller det en kaller barneteologi fra det en ellers formidler om innholdet i det bibelske budskapet. Det tales i noen sammenhenger om at barneteologi ikke er en teologi om eller for barnet, men en teologi som tar utgangspunkt i barnet som troens subjekt, uavhengig av alder og utviklingsnivå. Overføres denne tenkningen dermed på forkynnelse for voksne, kan dette bære galt av sted, fordi det kan svekke forkynnelsen av omvendelse og oppgjør med synd.

Med et tydelig bibelsk utgangspunkt og inn i en luthersk teologisk sammenheng er det mye å hente i tenkning omkring barneteologi. Her er det mye hjelp å få med tanke på en forkynnelse som tar barnet på alvor og som kommer til rette med Ordet som virkekraftig, uansett alder og intellektuelt nivå. Her finner en et godt utgangspunkt for å se Ordet og Sakramentene i en sammenheng som gjør at barnet blir sett på som likeverdig med voksne når det gjelder tro og tilhørighet i den kristne menighet. Det er derfor viktig at en i teologiske og religionspedagogiske fagmiljøer oppdaterer og oppgraderer barneteologi som faglig emne. Dette vil kunne få god virkning på holdningen til barnets lesing av bibeltekstene og på tilrettelegging av møter og gudstjenester der barn deltar.

Barnetro som eksempel

Poenget er ikke her å gi en inngående veiledning om forkynnelse for barn, og dermed gi oppskrift på hvordan en tilrettelegger for formidlingen av evangeliet for barn. Det vises i så måte til en del hjelpestoff som er presentert i siste kapittel. Her vil vi bare gi et bakteppe for forkynnelse for barn som kan være med å understreke hvor viktig det er at en tenker teologisk sett rett og gir formidlingen til barn den prioritet den fortjener.

Overfor blir det vist til beretningen om barna som lovpriste Jesus i helligdommen, og om Jesu positive respons på dette. Ved dette legitimerer han barnas tro, rop og lovsang midt i kirkens trosmiljø. På en radikal måte inkluderer Jesus barna i sin nærhet og beskriver barnas tro som eksempel for alle, uansett alder. En kan si det slik at mens fariseerne satte følgende skilt over

inngangen til Guds rike: ”Bare for voksne!”, tok Jesus dette ned og satte opp et annet: ”Bare for barn!” Det betyr ikke at Jesus gav barnet en slik posisjon fordi de er barn, men fordi de er helt og fullt mennesker med en umiddelbar tillit til ham.

Det er interessant å se på dette i kirkehistorisk sammenheng. I urkirkens gresk-romerske samtid finner vi ikke en slik vurdering av barna som likeverdige med voksne. Derfor representerte urkirken her noe radikalt nytt, både når det gjelder synet på barn generelt og på barn i forhold til voksne religiøst sett. Dette hadde med synet på menneskeverdet å gjøre når det gjelder barn. En av kirkefedrene, Kyprian, beskriver dette positive synet på barnet slik: ”Når vi kysser et nyfødt barn, kysser vi selve Skaperens hånd.” Når noen ble døpt med hele sitt hus, innbefattet dette selvsagt også barn. Dette får etter hvert flere følger for hvordan en forstår barnets situasjon i møte med det kristne budskapet. Augustin tydeliggjør dette ved å understreke at barnet er født med arvesynd og trenger frelse. Sammenfattende kan vi si at oldkirkens teologer presiserte at barnet er skapt i Guds bilde som helt og fullt menneske, at barnets natur er både god og ond som hos voksne, og at barnet derfor på linje med voksne skal motta sakramentene, både dåp og nattverd.

I reformasjonstiden føres denne bibelske tenkning videre. Luthers objektive forståelse av dåpen, troen, frelsen og rettferdiggjørelsen ble avgjørende for han personlig. Det samme er helt avgjørende dersom vi skal komme til rette med barnet som troende subjekt. For reformatorene var det avgjørende viktig å fremheve at det ikke er den enkeltes evne til å tro, til ta imot og til å gi videre til andre som kvalifiserer for nåden. Dette er helt avgjørende for sakramentsynet i forhold til barn. Det er Guds gode frelsesgave som gis gjennom dåp og nattverd. Ut fra et slikt sakramentsyn må det kunne hevdes at også de minste barna kan motta nattverden. Flere av kirkefedrene argumenterte da også med at så lenge barna kunne bli døpt, kunne de motta nattverden.

Innholdet i forkynnelse for barn

Ut fra dette blir dåpen utgangspunkt for en luthersk basert barneteologi. Spørsmålet blir da hvordan en kommer til rette med forkynnelse av omvendelse og det å vokse som kristen. Som påpekt kan en ved bare å ta utgangspunkt i barnet som troens subjekt, lett minste et avgjørende viktig bibelsk anliggende, nemlig at det liv en får i dåpen skal leves i tro og lydighet mot Guds vilje. I en folkekirke med den dåpspraksis vi har i Den norske kirke, blir dette påtrengende viktig å komme til rette med. Må ikke folkekirkens sovende masse av døde vekkes og frelles? I vår vekkelsestradisjon er dette selvsagt, men vi har tidligere vist at dette har ført til brytninger når det gjelder forståelse av hva som skal prege forkynnelse for barn og hva en skal forvente av uttrykk for levende tro hos barna, særlig når det gjelder behov for omvendelse og bekjennelse av at en vil følge Jesus.

Innholdsmessig sett er det ikke noe forskjell når det gjelder forkynnelse for barn og voksne. Vi blir alle frels på grunn av Jesu frelsesverk gjennom det han gir oss på grunn av sin død og oppstandelse. Den nåde han gir, formidles gjennom nådens midler, Ordet og Sakramentene. En kommer inn i samfunn med Gud gjennom dåpen, og en skal ut fra det få del i troen som gis ved at en opplæres til å holde alt det Jesus har sagt, som dåpsbefalingen sier. Men hvordan dette skjer, er avhengig av hvor en befinner seg, både når det gjelder alder og livssituasjon. Derfor må tilretteleggingen av dette bli forskjellig når en taler til barn og når en taler til voksne. Det er forskjell på hva en sier til et døpt barn som har fått troen på Jesus formidlet gjennom hjem og menighet, og en voksen som ikke har en slik bakgrunn og som lever fjernt fra troens innhold og et kristent fellesskap.

Derfor må en barneteologi være fokusert på settingen for forkynnelsen og alder og bakgrunn for dem som hører forkynnelsen. Dette gir spesielle utfordringer i en tid da mange som kommer inn i et kristent barnearbeid, ikke er døpt eller har med seg noe av troens innhold hjemmefra. Her er et viktig å ha klart for seg at troen næres best i et fungerende fellesskap. Det understreker både viktigheten av en forkynnelse som gir barna et relevant møte med bibeltekstene og en god setting for dette i foreningsmøter og gudstjenester. Det betyr at vi skal ha tro på at Gud ved Ordet og Ånden kan virke til tro i et barnesinn der barnet befinner seg og dermed skape åndelig liv som skal leves. Og vi skal se verdien av at dette skjer i et fellesskap med andre der alder og livssituasjon ikke er avgjørende, men det Gud gir alle gjennom den tro han skaper.

I møte med bibeltekstene blir dermed barnet en likeverdig teksttolker. Det betyr selvsagt ikke at det bibelske innholdet ikke skal formidles til barna gjennom voksne. Men poenget er her at barn og voksne møter det samme budskap og møter det sammen. Dermed er de også sammen i dette å gi troen et språk. Felles lesing, tolkning og anvendelse av bibeltekstene er helt avgjørende for barnet som deltaker i fellesskapet der de voksne er viktige medtolkere. Dette handler både om holdning til barna som likeverdige troende og til metodisk tilretteleggere i vårt barnearbeid.

Forkynnelse for barn i det kristne fellesskapet

Dette betyr store utfordringer, ikke bare for vårt barnearbeid eksklusivt sett, men for alt vårt arbeid. Det er viktig at barna ikke ekskluderes fra den kristne fellesskap for øvrig. På den andre siden må det som formidles til barn, tilpasses dem på en annen måte enn det som skjer overfor voksne. Vi kjenner på dette dilemma både i møter på bedehuset og i kirkens gudstjenester. I møter fører det lett til at sangvalget blir preget av kompromisser som ingen er fornøyd med, og opplegget for samlingen når ikke på en god måte de forskjellige gruppene som utgjør et slikt fellesskap. Forkynnelsen har lett for å banaliseres på en måte som ikke treffer noen på en god måte. Det samme problemet møter en i gudstjenester der liturgien lett forenkles og forringes, og forkynnelsen bare når noen av dem som er til stede.

Dette betyr at vi må ha en spesielt barnearbeid der forkynnelse og opplegg er på barnas premisser. Samtidig er det viktig med noen felles møte- og gudstjenesteopplegg der barna får oppleve seg som en del i et større fellesskap, og der de ikke minst får være sammen med de voksne som familie. Det kan skje uten forringelse av møteopplegg eller forkynnelse. Men når det gjelder forkynnelsen vil en nok i de fleste tilfeller finne det tjenlig at forkynnelse for barn og voksne skjer hver for seg, noe som en i økende grad har innsett både når det gjelder møter og gudstjenester. Selv om budskapet til barn og voksne er det samme, må det formidles på en måte som tar hensyn til alder og livssituasjon.

Dette kapittel er i stor grad basert på en kronikk i Vårt Land 18.9.06 av Marianne Bergsjø Gammelsæter

Kapittel 6

UNGDOMSFORKYNNELSE

Dette er ikke en uttømmende fremstilling av hva det innebærer å forkynne for dagens unge. Det finnes en del stoff på dette området som gjør at en her ikke trenger å bruke mye tid på det, noe vi henviser til i et senere kapittel. Dessuten er en del av det som er skrevet tidligere i dette heftet også relevant når det gjelder å formidle budskapet på en forståelig og engasjerende måte. Her vil vi bare peke på noen forhold som en på en særlig måte skal være oppmerksom på når det gjelder formidlingen overfor unge mennesker.

Når vi taler om ungdom, mener vi en aldersgruppe, selv om det kan være forskjellige forestillinger om hvor denne livsperioden begynner og slutter. Nå er en mer enn tidligere opptatt av at når det gjelder å kommunisere med denne aldersgruppen, må en bruke begrepet på en noe annen måte. Det må først og fremst være tale om dem som opplever seg selv som unge. Det er nemlig mottakernes egenopplevelse som i stor grad må bestemme hvordan en henvender seg til dem. Antagelig har det aldri før vært så mange som regner seg selv som ungdom. Det kan være fedre på 39 år som ikke opplever seg selv som voksen ennå og døtre på 9 som ikke lenger føler seg eller opplever seg som barn. Ungdom er i dag i stor grad en livsfølelse, en livsstil og en måte å håndtere hverdagen på. Da blir det lett også en måte å oppfatte livet med Jesus på.

Det har de siste tiårene foregått store endringer på en rekke områder i den vestlige verden. Teknologiske nyvinninger, økonomisk ekspansjon og endringer av levemønstre gir radikale endringer i livsmønsteret i forhold til tidligere perioder. Dem som har levd en stund, opplever dette som store endringer som de merker på mange områder og som gir stadig nye utfordringer når det gjelder å tilpasse alt det nye og bli med på endringene.

Disse endringer berører i stor grad også organisasjoner som har en lang historie der det både er holdninger, ordninger og strukturer som sterkt utfordres av disse endringene. Derfor hører vi stadig om endringsprosesser og omstruktureringer. Ofte innebærer disse endringene smerte og frustrasjon. De fleste liker ikke forandringer. Dette merker vi ikke minst i kristelige sammenhenger, der manges trygghet og identitet i stor grad er knyttet til former og sammenhenger som kristen påvirkning kom til dem gjennom.

Men for dagens ungdom er det ikke slik. For dem som er i tenårene og tidlig i tyveårene har ikke opplevd denne forandringen. De kjenner ikke til noen annen hverdag og livsvirkelighet enn den de opplever akkurat nå. For dem dreier deg seg ikke om endringer, for de kjenner ikke noen annen virkelighet enn den eldre mennesker opplever som noe nytt og ofte fremmed. De har ingen gamle skinnsekker som må byttes ut for ikke å revne når den nye vinen kommer, for å bruke et bibelsk bilde. Når det gjelder dagens unge er spørsmålet om det finnes skinnsekker i deres samtid som kan fange opp og holde på den nye vinen.

Nå er det en trøst for oss alle, både enkeltpersoner og organisasjoner at Gud står over historien. Han trues ikke av skiftende tider, hans navn tæres ikke av skiftende trender. Gud er alltid nærværende og relevant, nettopp fordi han er den som har alt under i sine hender og under sin kontroll. På samme måte er det med hans ord. Det viser seg alltid å være friskt, aktuelt, nytt og nyskapende.

God og relevant forkynnelse for ungdom i dag er derfor ikke noe annet enn å finne nye sekker til ny vin. Forkynnelse for ungdom dreier seg derfor i stor grad om å finne nye former, ikke nytt innhold. Alt som kan smak av nytt innhold skal en i forbindelse med kristendom som åpenbaringsreligion være skeptisk til. Derimot må en hele tiden ha fokus på å gjennomtenke innpakningen.

Vår tid beskrives i stor grad ut fra aktuelle ismer. Det tales om postmodernisme, relativisme, individualisme, pluralisme og sekularisme. Alt det som her beskrives på forskjellig måte, har endret forutsetningen for forkynnelse for ungdom. Dette er en i stor grad oppmerksom på, og det tales mye om hva dette innebærer når det gjelder å presentere evangeliet. Det som lett kommer i skyggen av dette er noe som så absolutt henger sammen med alle disse trendene, som både er med på å skape trender og formidle dem. Den største påvirkningsfaktoren i ungdomsmiljøene er informasjonssamfunnet. Den kraftige ekspansjon i formidling av informasjon har forandret hverdagen til mennesker i forhold til tidligere i mye større grad enn vi vanligvis tenker over. Og her står ikke utviklingen stille. Tvert imot, tempoet og informasjonsmengden øker for dag til dag. Den tekniske utvikling er slik at det synes som om det er bare er fantasien som setter grenser for hva som kan skje på dette område.

Unge mennesker er vant til en slik kontinuerlig endring når det gjelder informasjonskanaler og informasjonsmengder. For dem er dette ikke noe nytt og slik sett ikke noen endring. Dette må vi være klar over når det gjelder å forkynne for ungdom, og spørre etter hva slags følger dette får for hvordan vi kommuniserer med denne aldersgruppen. Noen av de konsekvensene dette har for ungdom, vil vi komme inn på her.

Spørsmålene må komme før svarene

Aldri før er det blitt kommunisert så mye til så mange. De fleste av oss mottar mer informasjon gjennom det vi leser og ser enn det vi har bruk for, ja, ofte langt mer enn vi ønsker. Informasjon blir hele tiden dyttet på oss. Vi er kommet dit at vi betaler for å holde informasjon ute, og ikke for å få mer. Vi kjøper virusprogrammer og såkalt brannmurer for å holde uønsket informasjon fra internett ute. Vi reserverer oss mot uønsket reklame og betaler gjerne for reklamefri tv.

Da blir det spørsmål om hva som skal til for å vekke interesse for noe som blir formidlet til en. Det er her den store utfordringen kommer. Mange forskjellige slag av informasjon står nemlig i kø foran trommehinnene våre, og vi mottar så mange inntrykk gjennom det vi ser at det er umulig å forholde seg til alt dette på en reflektert måte.

Hva er opp i alt dette som kan få en person til å åpne seg for og liketil søke ny informasjon? I vår sammenheng er det spørsmål om hva som skal til for at det vi vil formidle gjennom forkynnelse når frem på en måte som gjør at en tar det inn. Det som skal til er at nysgjerrighet vekkes. Det som viser at nysgjerrighet er vekt, er at en stiller spørsmål. Det har skjedd noe som gjør at en begynner å søke mer informasjon på et spesielt område ved å stille spørsmål og dermed invitere mer informasjon inn.

Dette representerer en spesiell utfordring når det gjelder vår tradisjonelle forkynnerform, nemlig monologen. Enetale fra en talerstol er som form truet. Det betyr ikke at Ordet er truet. Det som er svakheten med monologen er at svarene så lett kommer før spørsmålene. Det vekker mildt sagt ikke nysgjerrighet. Tvert imot, det kommer lett svar på spørsmål som tilhøreren ut fra nysgjerrighet aldri kunne tenke seg å spørre om i forkant. Hvordan skal vi få

en forkynnelse for unge mennesker som tar spørsmålene på alvor på en slik måte at det vekker nysgjerrighet overfor det vi sier, liketil fra en talerstol?

Monologen må være godt foreberedt

Skal en tale som er en monolog fra en talerstol, nå frem til ungdom, må den være godt foreberedt. Da er nemlig ikke spørsmålene stilt på forhånd og problemstillingene som tilhøreren skal kjenne seg igjen i, er ikke reist før en begynner å tale. På en eller annen måte må problemstillingene og spørsmålene komme til orde slik at det som sies, oppleves relevant for tilhøreren og vekker den omtalte nysgjerrigheten.

Nå kan en legge inn noe i et møteprogram som reiser de aktuelle spørsmålene og beskriver en virkelighet som unge kjenner seg igjen i. Det kan gjøres gjennom et dramastykke som illustrerer en problemstilling eller reiser relevante spørsmål, eller det kan skje gjennom et intervju med noen som har noe å fortelle ut fra egne erfaringer. Men da er det også viktig at dette er godt forberedt i samarbeid med den som taler, slik at talen virkelig tar tak i det som er beskrevet og spørsmål som er reist. Dersom ikke, blir det verre enn om en ikke har slike innslag. Da bekreftes nemlig inntrykket av at forkynnelsen er irrelevant.

Det godt forberedte står ikke i motsetning til at forkynnelsen kan virke umiddelbar og uformell og spontan. Det er en kjent sak at i TV- og radioprogrammer der aktørene skal virke umiddelbare og spontane innen underholdning, er replikkene godt innøvd på forhånd. En har grundig gjennomtenkt formuleringene og vurdert underholdningsverdien i hver enkelt replikk. Det er det grunn til å vurdere også når det gjelder forkynnelse, samtidig som det er viktig å bevare de gode setningene og poengene som skapes i øyeblikket.

Det kan være krevende å beholde konsentrasjonen hos unge tilhørere i monolog formidling. De er vant til kjappe replikker og høyt tempo. Vi vet fra undersøkelser at tempoet når det gjelder offentlig tale har gått sterkt opp de siste femti år. Ved gjennomgang av trontaledebattene i Stortinget er det påvist at politikere i dag snakker nesten dobbelt så fort som i 1945. Dette skjer i erkjennelse av at en må jobbe hardere for å holde på folks oppmerksomhet for ikke å bli avbrutt eller for at folk ikke skal koble ut. Nå betyr ikke det at løsningen er bare å snakke raskere enn før i forkynnelse for ungdom, men dette sier noe om den utfordring vi står overfor når det gjelder å nå frem til unge og holde på oppmerksomheten i et informasjonssamfunn der det er en økende kamp om oppmerksomheten.

Informasjon mottas ikke bare gjennom forklarende setninger, men gjennom historier og ikoner.

I informasjonssamfunnet som flommer over av ord, blir vi stilt overfor helt spesielle utfordringer når det gjelder å nå gjennom med et budskap, slik vi er opptatt av i formidlingen av evangeliet. Denne utfordringen forsterkes av holdningen mennesker har til informasjon i et postmoderne samfunn, der vekten ligger på den enkeltes behov subjektivt sett og der vi finner et utbredt skepsis til formelle autoriteter. Derfor blir det vanskelig å komme gjennom med et belærende formidling der vekten ligger på å fortelle folk hva de skal tro og mene og hvordan de bør leve.

På samme tid merker vi at bøker som selges i stort opplag er tykke og svært ordrike. Filmer er blitt lengre og må tydeligvis være det for å bli oppfattet som seriøse. Det er altså ikke slik at det er lengden og omfanget av det som formildes, som avskrekker i dag og hindre kommunikasjon. Påstanden som ofte høres om at mennesker i dag er lei av ord, er heller

tvilsom. Heller ikke blant ungdom i kristen sammenheng er det viktigste at taler og andakter er korte. Derfor handler dette mer om form og metode enn tid og tempo.

Forklaringen på dette er at det er ikke de teoretiske fremstillingene eller belæringene som umiddelbart slår an. Skal en ta imot denne form for informasjon, forutsetter det at en på forhånd er motivert til å ta imot dette. Det har med at en allerede har fått interesse for temaområdet og er motivert til å få vite mer. Videre blir denne teoretiske form for formidling lett oppfattet som belæring som en er lite innstilt på å få fra andre i en postmoderne tid.

Det som slår inn i dag er historien. Den forsøker ikke å belære. Historien underholder. Det er historier som fortelles i tykke bestsellere for tiden. Det er historier som formidles gjennom lange filmer. Dette har gitt fortellerkunsten en renessanse. Den er ikke ny, den er like gammel som språket selv. Det vi ser i dag er at det er fortellingen som er det formidlingsformen som mer og mer slår an. En slik renessanse for en eldgammel formidlingsform, må forstås ut fra det som preger vår tid, der postmoderne tenkning og høyt informasjonsnivå, gjør det viktig å gi gjenkjenning i forhold til det som preger den enkeltes hverdag.

En parallell til dette er at informasjon oppfattes vel så raskt og effektivt gjennom bilder som setninger. Det er grunnen til at aviser og blad som ønsker å nå ut til et bredt publikum, i så stor grad benytter bilder i formidlingen. Det er de visuelle mediene som nå har en gylden tid. Symbolene har fått en renessanse. Det er grunnen til at merkevarer har så stor appell blant ungdom. De er også vant til å bruke informasjon som de lagrer under ikoner på datamaskinen. Ved å trykke på et ikon, åpner det for en strøm av informasjon. Dette henger sammen med at dersom vi har noe visuelt å knytte informasjonen til, klarer vi å lagre den.

Dette sier oss noe om hvor viktig det er at formidlingen av budskapet vårt skjer gjennom å fortelle. Det burde ikke være noe fremmed. Bibelen består i første rekke av fortellinger som handler om vanlige mennesker på godt og vondt, og alt dette er fortalt i forhold til det Gud vil vi skal få ut av livet her, slik vi skal leve det for hans ansikt. Hele frelseshistorien er i stor fra en sammenhengende fortelling om navngitte mennesker i forskjellige livssituasjoner og med forskjellige forutsetninger. Og det nye testamentet er i stor grad en fortelling om hva som skjedde da Gud ble menneske iblant oss i Jesus Kristus.

Derfor er det ikke å undre seg over at Jesus selv i så stor grad brukte fortellerformen i formidlingen av hvem han er og hva han vil. Lignelsene er et godt eksempel på dette. Bibelen forteller "the great story" Det er den store fortellingen om Gud, hvordan han skapte oss og hva han gjorde og gjør for å komme i kontakt med oss og utfordre oss til å leve etter hans gode vilje til evig samfunn med ham.

Derfor er det ikke minst viktig at forkynnelsen i stor grad har fortellingen form. Vi skal gjenfortelle det Gud har fortalt oss, først og fremst gjennom Jesus Kristus. Så gjelder det å relatere den til det enkelte menneskes livssituasjon på en måte som berører til tro og liv. Derfor utfordres vi til å fortelle vår historie i lys av den store fortellingen. Derfor handler kristen formidling i avgjørende grad om å vitne om det Gud har sagt og gjort inn i ens eget liv.

Det er det ekte, engasjerte, personlige og levde som har gjennomslagskraft

Vi har i informasjonssamfunnet lært oss til at det er lurt å være skeptisk til alle som forsøker å si oss noe som skal være retningsgivende for hva vi skal gjøre, mene og tro, og for hvordan livet skal leves. En tenker lett at de er ute etter noe som ikke tjener oss selv og at de har en

skjult agenda. Både som tv-tittere, avislesere og forbrukere har vi mer eller mindre lært oss å ta den informasjon vi får på den måten med en klype salt.

Det er derfor reklamebransjen og alle som ellers ønsker å formidle et budskap prøver mer og mer å fremstå tillitsvekkende ved å spille på den nære, følelsesmessige og avvæpnende. Det er både skremmende og lovende. Det er skremmende fordi det forteller at det er noe som kan bryte ned skepsisen vår, og gjøre oss manipulerbare. Men det er også lovende fordi det forteller at det er noe som når gjennom og skaper åpenhet og gjør oss mottakelige. Rett brukt er det vår mulighet når det gjelder å formidle vårt budskap til tidens unge.

Det er nemlig slik at alle regler, triks og metoder oppheves i det øyeblikk det står foran oss et menneske som er åpen, ærlig og ekte, og som vil oss noe. Når et menneske gir uttrykk for ekte begeistring, engasjement, fortvilelse eller omsorg, lytter vi. Det er tale om troverdighet og ekte ønske om å få oss i tale ut fra ønske om å formidle noe som er viktig for formidleren og som vedkommende vil skal være viktig for den som lytter.

Dette er avgjørende viktig for den som skal forkynne for ungdom. Vel er det bra at en kan en del om metoder for kommunikasjon. Det gjør at en ikke skaper unødvendige hindringer for god formidling. Men det viktigste er at en kan formidle på en troverdig måte som et medmenneske av kjøtt og blod som ikke formidler på avstand eller ovenfra og ned.

En slik personlig og dermed troverdig måte å formidle på, burde ligge vel til rette for den som selv har hatt et personlig møte med Jesus og derfor har noe personlig viktig å fortelle videre til andre. For den som slik har direkte tilgang til Jesu sinnelag gjennom Ordet ved Guds Ånd vet noe om hva som utfordrer og begeistrer, hva som smerter og hva som reiser opp til meningsfylt liv. En forkynner og formidler som slik sett er åndsfull, vil alltid ha gjennomslagskraft, selv om det av og til svikter når det gjelder metode og veltalenhet.

Kapittel 7

PRAKTISK HJELP TIL FORKYNNELSE

HOVEDTEMAER

Normisjon har som mål å bygge fellesskap og forsamlinger hvor Gud tilbes og hvor mennesker vokser åndelig. I disse fellesskapene skal mennesker få hjelp til å finne sin tjeneste og utfordres til å drive misjon.

Gud vil bygge sin menighet og vi vil være med i det arbeidet.

Skal vi lykkes med å fornye og bygge fellesskap, må vi i forkynnelsen løfte fram temaer som styrker planleggingen og den praktiske tilrettelegging av dette arbeidet.

Temaer er derfor samlet i 5 hovedområder:

- Fellesskap
- Tilbedelse
- Åndelig vekst
- Tjeneste.
- Misjon

For hvert hovedtema har vi valgt ut noe litteratur som vil være til inspirasjon og hjelp under arbeidet med temaene. En del av denne litteraturen er i handel i dag (2006). Noen titler er gitt ut for en del år tilbake, men er svært aktuell og vi tror det er mulig å få tak i den på regionskontorene, bibliotek eller i private boksamlinger. Det forventes ikke at alle leser alt, men alle kan tilegne seg noe av dette stoffet.

Norpilot er et resursmateriale med hjelp til utvikling av ledere og fellesskap. Det kom med revidert utgave i 2005 og har som mål å gi hjelp til at arbeidet skal være hensiktsdrevet og åndsrevet.

Bygg opp er et program som i si tid ble utarbeidet av Indremisjonsselskapet for å gi ”den enkelte forening hjelp til å virkeliggjøre det som var Indremisjonens målsetting: a) å bygge de troende ved å føre dem inn i Guds ord i et levende fellesskap, b) å bygge opp Guds menighet i størrelse ved å vinne nye for Kristus”. Her vil en finne en rekke temaer og andaktsdisposisjoner som også kan være til hjelp i vårt arbeide i dag.

Fellesskap og misjon ble utarbeidet av Indremisjonsselskapet i 1991.

Med dette arbeidet ønsket en å sette forkynnelsen i foreningen i fokus og gi hjelp til at *hele Guds råd til frelse* ble løftet fram. Dette er ei håndbok som har temaer med disposisjoner som går over to år.

FELLESSKAP

Ressurstoff

Rick Warren: *Målrettet menighet*. (Hermon forlag)

S. Jones: *Kirken fornyet etter urkristent mønster*, (Ansgar 1991)

Tonje Haugeto Stang: *Husfellesskapet*, (Prokla Media)
Norpilot (Normisjon), se vedlegg
Lars Råmunddal: *Disippelliv*. (Luther forlag 2000)
Klaus Douglass: *Inspirerende gudstjenester* (K-vekst)
Lynne og Bill Hybels: *Levende kirke*. (Luther forlag)
Kirkevekst: *Flere og sunnere menigheter* (K-vekst)
Schwartz: *Naturlig kirkevekst*. (K-vekst)
Philip Yancey: *Nådens gåte* (Luther forlag 2000)

Temaer:

Se temaer i Norpilot

- Vi bygger nytt. Om å starte nye fellesskap.
Fellesskapet- trenger jeg det?
- Guds menighet er jordens største under.
Om mangfold, glede, sårbarhet, svakhet og styrke.
- Det vakreste Gud har skapt – det kristne fellesskapet.
- Fellesskap i Kristus og med hverandre.
- Fellesskap, - en vakker hage må pleies (muligheter + konflikter)
- Det kristne fellesskapet – et sted å invitere venner
- Guds nåde rekkes oss gjennom sakramentene.
Dåpen. Guds Ord. Nattverden

TILBEDELSE.

Ressursstoff

Arne Sky: *I Guds nærhet*. (Luther forlag 1993)
Hallesby: *Fra bønnenes verden* (Luther forlag)
Oddvar Søvik: *Bønn fremfor alt*. (Luther forlag 1995)
Bill Hybel: *For travelt til å be* (Luther forlag)
Matt Redman: *The heart of worship – mer enn en sang*
Henri Nouwen: *Stillheten som skaper* (Genesis)
Edin Løvås: *Se den usynlige* (Luther forlag)
Charles Ringma: *Den indre rytmen* (Genesis)

Temaer:

Hvordan gjør vi det, når vi kommer sammen, (Norpilot)
Hvorfor og hvordan tilbe. (Norpilot)
Lovsyng Herren, han er nær
Klagesang
Livet - en lovsang
Et liv helliget Herren.
Bønn alene/ bønn i fellesskap.

ÅNDELIG VEKST

Ressursstoff

Lars Råmunddal *Disippelliv*. (Luther forlag 2000)
Nicky Gumbel: *Utfordrende livsstil* (Prokla-Media 1996)
Rick Warren: *Målrette liv* (Hermon forlag)
Knut Tveitereid: *En helt overkommelig disippel.* (Det norske Bibelselskap 2005)
Erling Utne: *Frigjort i Kristus* (Luther forlag)
Agne Norlander: *Hellighetens gjenoppdagelse* (Lunde 1990)
Edin Løvås: *Hellig og alminnelig* (Anskar 1991)
Leif Andersen: *Gud, hvorfor sover du?* (Lunde forlag 89)

Verdidokumentet til Normisjon samt uttalelser fra Normisjon sentralt
angående aktuelle temaer: Se saksdatabasen til Normisjon.

Å leve som kristen i en forbrukerkultur:

Asle Finnseth: *Men gleden er et annet sted.* (Kirkens nødhjelp 94)

Å være foreldre/ seksualitet og samliv:

Espen Ottosen: *Kjærlighet i egoismens tid.* (Lunde forlag)

John Stott: *Seksualitet og samliv.* (Luther forlag 1993)

Olavsrud/Sirevåg Lende: *Her er vi.* (Navigatørene)

www.morfarbarn.no

Temaer

Se Norpilot temaer.

- Å leve det nye livet.

I samfunn med Jesus, Ordet, bønner, nattverden.

- Jeg en disippel?

Om å følge etter, gjør som sin mester, være underveis.

- Hvordan leder Gud?

- Et prøvet liv

- Lydighet

- Bibeltroskap.

- Å være i den helliges nærhet.

- Å vokse i avhengighet.

- Han likner så på -

- Tilgivelsens legende kraft

- Å leve det nye livet

Temaer Henter fra R. Warrens bok Målrettet Liv:

- Vanlige misforståelser om kristen vekst

- Kunnskap i Guds Ord

- Nå vet jeg hvorfor – perspektiv på åndelige sannheter.

- Jeg går for Guds Ord – om å ha en overbevisning

- ”Jeg kan gjøre det jeg” – om å vokse i kristne ferdigheter

- Fornyet karakter – ekstrem forvandling
- Det nye livets hemmelighet

Fordeling nord – sør.

Forvaltere av tid, eiendom, utrustning og penger.

Jorden vi bor på.

Samlivsetiske spørsmål.

Å være foreldre.

Det kristne menneskesyn.

TJENESTE

Ressursstoff.

Tonje Haugeto Stang: *Trivsel og tjeneste* (Prokla media 1998)

Norpilot: *Nådegavekurset, 1-2.*

Schwarz: *Nådegavetesten, Naturlig kirkevekst (K-vekst)*

Sten Hallonsten: *Diakoni – vår tro i handling* (Arcus 1995)

Helena Ewalds red.: *Over grenser. Diakonalt arb.* (Luth.1999)

Ole Magnus Olavsrud: *Langs samme vei.* (Navigatørene)

”Fellesskap og misjon” (Indremisjonsselskapet) Se innholdsfortegnelse over temaer og Håndbok IIb –Diakoni Og Håndbok 1 s 40- Givertjeneste

Temaer

- Jesus – vårt forbilde. Tjener. Bibelens syn på tjeneste.
- Han utruker til tjeneste.
- Nådegavekurs
- Hvordan finne min tjeneste? Se Norpilot
- Hvor skal jeg tjene? Fellesskapet som utgangspunkt.
- Fokus på ulike tjenester:

Forbønn

Diakoni – Den barmhjertige samaritan, Lk 10,25

- Våre lidende søsken

- Å være en medvandrer

- Omsorg i og ut fra fellesskapet

Forkynnelse

Hjelpetjenester, organisering, god gjerninger

Givertjeneste

- Hvordan leder Gud?

Hvordan kan jeg vite hva han vil med mitt liv?

.

MISJON

Misjonsbefalingen i Matt 28,18ff er vårt mandat til å utfordre til tjeneste i vårt eget land og blant folkeslagene.

Ressursstoff:

Patrick Johnstone: *The church is bigger than you think* (Prokla Media)

Jan Martin Berntsen, redaktør: *Missiologi i dag* (Universitet.99)

Ole Magnus Olavsrud: *Der du er* (Navigatørene):

Agne Norlander: *Kirke i vekst og smerte*. Om vekkelsen i Etiopia (Luther forlag 1998)

Bygg Opp. (Indremisjonsselskapet), temarekker med disposisjoner. (Spør på Regionkontoret)

Fellesskap og misjon.(Indremisjonsselskapet). Se temaoversikt. (Spør på Regionkontoret)

M. Griffiths: *Skal-skal ikke?* (Credo 1994) og

What on earth are you doing? (Baker Book House 1993)

Av magasin (eng) med missiologisk stoff:

1. *Mission Frontier* (bl.a. m/Ralph Winter)

2. *International Bulletin of Evangelical Mission*

3. *Evangelical Mission Quarterly*

Bymisjon:

John Dawson: *Innta byene for Gud* (Prokla media, 1. opplag -91)

Floyd Mc Clung: *Ropet fra byene* (Prokla media)

Ray Bakke: *The Urban Christian*, March 1987

Frå misjonærlivet/

Konstane Raen: *Gjennom språkmuren*

Eva Berger Jørgensen: *Gleder i hvitt og grått*

Sigmund Evensen: *De skjulte ordene* (Verbum 2002)

Odd Hansen Matre: *Alt for alle og Når månen blir som blod* (om fulanerarbeid NMS)(Luther forlag 1994 og 1998)

Brev fra misjonærer, se Normisjon sin database, Misjonsinfo

Om samarbeidsland:

Bjørn A. Wegge: *Aserbajdsjan*

Tore Seierstad: *I ildens rike* (Avenir 2003)

Solfrid Elgvin Lid: *Det skal ikke være lett*

Rapporter fra direktørene, fås på Notes, Misjonsinfo

Brev fra misjonærer, fås på Misjonsinfo

KIA – Kristent interkulturelt arbeid, www.kianorge.no

Temaer og aktuelle tekster:

Gå ut og gjør alle folkeslag til mine disipler – Matt. 28, 19-20
Dere er mine vitner (Apgj.1,8)
Se, markene er hvite til høst. Joh 4,35
Jeg var fremmed og dere tok imot meg. Matt.25, 35 og 40
Inntil Han kommer - Matt 24,14
Solidaritet med våre kristne søsken - Matt. 25,40
Videre med det viktigste
Når Guds hjertesak blir vår (Norpilot)
Det globale perspektivet (Norpilot)

Se også: 1. Bygg Opp. (Indremisjonsselskapet), temarekker med disposisjoner. (Spør på regionskontoret!)
2. Fellesskap og misjon. (Indremisjonsselskapet), temaoversikt. (Spør på regionskontoret!)

Disposisjoner fra ”Bygg Opp”:

- 44. Hvordan dele evangeliet med andre?
- 50. Gud, - et problem for deg?
- 51. Et evangeliserende fellesskap.
- 52. I møte med Jesus.
- 53. Om jeg bare kunne tro!
- 54. Kom og se!

Fra Fellesskap og misjon:

Se innholdsfortegnelse: Misjon i hverdagen.

Tekster til misjonærkall, kall til tjeneste:

Jes 6,1-8: Profetens kall. Hvem skal jeg sende, og hvem vil gå for oss?

Herren har bruk for deg!

Luk.14, 15-24: Det store gjestebudet - forat mitt hus skal bli fullt-

Apg 10: Peters åpenbaring, som forberedelse til tverrkulturell kommunikasjon/misjon.

Matt. 25,40: Det du har gjort mot en av mine minste -- handler både om misjonærkall, misjon generelt og diakoni.

Mark 1,17: Følg meg, så vil jeg gjøre dere til menneskefiskere!

Joh 20,21: Liksom Faderen sender meg sender jeg dere.

ANDRE KILDER

NORPILOT

Normisjon har utviklet Norpilot

Norpilot er et resursmateriale som er åpent for alle, men som har særlig fokus på ledertrening. De som skal holde "kurs" bør selv kurses.

Visjonen er den samme som i Normisjon for øvrig: Vi vil bygge fellesskap som tilber Gud, vokser åndelig, finner sin tjeneste og driver misjon.

Norpilot har uttrykt seg slik: **For fellesskap som vil videre.**

Verdiene er nærhet til Bibelen, aktiv bruk av bønn, vise i praksis hvordan en gjør ting (modellering). To nøkkelord er *hensiktsdrevet* og *Åndsdrevet*.

Det hensiktsdrevne perspektivet har hentet sitt forbilde fra litteraturen til Rick Warren. Arbeidet vårt må ha en konkret hensikt, ikke drives av vaner, personligheter eller tradisjon. Gud har en hensikt med sin menighet.

Åndsdrevet er å legge til rette for at Ånden kan få blåse i kirkens "seil", dette er den store hemmeligheten som må gjenoppdages.

Pedagogisk er Norpilot lagt opp slik at det er utarbeidet ferdige manus til alle temaene. Til hvert tema følger det også deltakerhefter som følger

undervisningen punkt for punkt. Samværene for øvrig minner mye om Alpha: undervisning, sosialt/måltid, gruppesamtale.

Det er 6 egne samlinger for ledere.

9 temaer: "Vi bygger fellesskap", grunnkurs,

Temaer:

Hensikts- og Åndsdrevet fellesskap

Bygg med bønn

Tilbedelse

Fellesskapets muligheter

Å vokse

Å finne sin tjeneste

Når Guds hjertesak blir vår

Visjoner og verdier

Kartlegging

Vær frimodig og sterk

9 temaer: "Å komme videre"

Hvordan gjøre disipler

Be for og med hverandre

Når vi kommer sammen

Livsnære grupper

Bibelen i mitt liv

Tjenestekurs I og II

Det globale perspektiv

Hvordan vinne mennesker i dag

Evangelisere med ånd og kraft

7 temaer: "Å utruste til tjeneste"

Forbønn og helbredelse

Å lykkes med smågrupper

Omsorg i og ut fra fellesskapet

Lovsangsledelse
Forvaltning
Forkynnelse
Kreativ formidling

FELLESSKAP.NO

Inspirasjon og hjelp til å starte nytt.

Normisjon har startet et nettverk for nye fellesskap. Her er mye hjelp å hente.

Les mer på www.fellesskap.no

Andaktsskisser på nettet

På www.Jesusnet.no vil du finne aktuelt stoff.

UNGDOMSFORKYNNELSE.

Litteratur:

Knut Tveitereid m. fl.: *Vil du meg noe?* (IKO 2004)

Rick Warren: *Målrettet ungdomsarbeid*

FORKYNNELSE FOR BARN

Litteratur:

ORDETS SKOLE

Hjelp til bibelbruk i fellesskapet. Her kan en hente fram tekster fra Bibelen som gir hjelp til å se og forstå hva Gud sier om fellesskap, tilbedelse, åndelig vekst, tjeneste og misjon.

Ordets skole er et enkelt hjelpemiddel til å dele/ samtale om en tekst/ et tema.

Opplegget er utviklet i samarbeid mellom Stavanger bispedømme og Det Norske Bibelselskap.

Ordets skole har 5 punkter en går gjennom. Her er en kortversjon av disse.

1. Forberedelse. Vi åpner oss for Herren.
2. Lesning. Vi leser Ordet.
3. Stillhet/ ettertanke. Vi lever oss inn i teksten.
4. Bønn. Vi samles til bønn.
5. Handling. Vi deler og handler.

Hefte og brukerark kan bestilles hos

Det Norske Bibelselskap

Besøksadresse: Bernhard Getz' gate 3, Oslo.

Postadresse: Postboks 6624 St. Olavs plass, 0129 Oslo

APOLOGETIKK

Litteratur:

Bjørn Are Davidsen: *"Da Vinci dekodet"* (Lunde forlag)
Oskar Skarsaune: *Den ukjente Jesus*. (Avenir forlag 2005)
Leo Stroble: *Vandring i troens grenseland*

MENTOROPPLEGG

Idèhefte til Mentoring i Normisjon ligger i
Normisjon sin saksdatabase.